

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

bütün eserleri

**Cevat
Fehmi
Başkut**

HACI YATMAZ

N

INKILÂP ve AKÂ

Ş A H İ S L A R

Sahneye giriş sırasıyla

Neriman

İsmail

Fazilet

Rıza

Hatice

Şoför Ahmet

Kadri Yıkılmaz

İbrahim

Fuat

Birinci hanım

İkinci hanım

Nihat

Ahsen

BİRİNCİ PERDE

(Yıl 1965. Mayıs ayı başları. Vakit gece. Büyük bir apartman dairesinin salonundayız. İlk bakışta bu apartman dairesinde antika meraklısı zengin bir adamın oturduğu anlaşılıyor. Arka cephede duvarın yarısını kaplayan yekpare camlı bir pencere var. Solda dipte antreye açılan kapı. Yine solda bir başka oda kapısı. Sağ cephede ise iki kapı görülmektedir. Solda antre kapısı yakınında telefon. Duvarlar orijinal imzalı tablolarla kaplıdır. Arka cephede pencerenin iki tarafında bir vitrin ve Rönesans, kıymetli antika bir dolap. Salon pahalı bir şekilde döşenmiştir.)

BİRİNCİ MECLİS

(Fazilet - Neriman - İsmail)

(Her üçü de ortasında alçak, fakat uzunca bir masa bulunan bir koltuk takımında oturmaktadırlar. Masanın üstü düğün dâvetiyeleri, listelerle doludur.)

NERİMAN

Dâvetiyeler güzel oldu değil mi amca?

İSMAİL

Pek güzel (Bir tanesini alıp okuyarak) Kızımız Ne-

rimanla oğlumuz Cevdet'in nikâh törenleri 12 Mayıs 1965 günü Bahçelievler Evlendirme memurluğunda yapılacağından bu törene ve gece Ankara Palastaki yemeğe şeref vererek bizleri sevindirmenizi saygılarımızla rica ederiz... Pek hoş... Dâvetiye şeklini sen mi seçtin?

NERİMAN

Evet. Size garip bir şey söyleyeyim mi amca, öbür gün benim aynı zamanda yaş günüm.

İSMAİL

Tesadüfe bak, Allah Allah... Hanımların yaşı sorulmaz ama kaç a giri yorsun? Dur bakayım.

NERİMAN

1941 doğumluyum. Şimdi 1965 de bulunduğumuza göre, demek ki yirmidört.

FAZİLET

(Masadan kalkarak) Beş dakika istirahat edelim çocuklar. Ben şimdi gelirim.

NERİMAN

Biz devam edelim.

FAZİLET

Hayır, hayır, dinlenmek daha iyi. Siz herşeyi altüst edersiniz.

(Fazilet antre kapısından çıkar).

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İSMAİL

Kuzum Neriman, söyle bakayım bana, evleneceğin delikanlıyı seviyor musun?

NERİMAN

Sanmıyorum amca.

İSMAİL

Allah, Allah... Peki nasıl bir çocuk bu?

NERİMAN

Bayağı çocuk işte... Biraz aptala benziyor. Şımarık bir şey. Güya beni de seviyormuş.

İSMAİL

Kız, ya sen sevemezsen?

NERİMAN

Aldırma amca, sevgilim değil ya nihayet koca bu.

İSMAİL

Kız bu senin lâkırdın değil.

NERİMAN

Evet, üvey annem öyle diyor.

İSMAİL

Ha, böyle desene... Peki kim buldu? Baban mı?

NERİMAN

Evet, Nafia Vekilinin oğluymuş.

İSMAİL

Vekil oğlu olduğunu haber verdikten sonra babam buldu demeseydin de olurdu. Tabii zengin aile...

NERİMAN

arun kadar zenginlermiş.

İSMAİL

Öyleyse bu bir alışveriş. Sen de satılan mal oluyorsun demek. Peki nasıl razı oldun?

NERİMAN

Dedim ya amca, dükkânda kalıp bayatlamaktansa. Hani camekânda aylarca durarak taş kesilmiş kurabiye-ler, renkleri değişmiş şekerler vardır. Onlara benzemek istemiyorum.

İSMAİL

Bak hele.

NERİMAN

Geçinemezsem ayrılırım. Yüklüce bir nafaka alırım' Sonra Nafia Vekilinin eski gelini demeleri, Şeker Rıza'nın evde kalmış kızı demelerinden iyidir.

İSMAİL

Bu kimin lâkırdısı?

NERİMAN

Bu da benim.

İSMAİL

Demek izdivacın mânası bu hale geldi. Peki, seveceğin bir adamla evlenseydin daha iyi olmaz mıydı?

NERİMAN

Böyle bir ihtiyaç duymuyorum ki... Param var, her istediğimi alıyorum, geziyorum, eğleniyorum, kız-erkek birçok arkadaşlarım var, beni seviyorlar, hayatımdan memnunum. Sonra sana bir şey söyleyeyim mi amca, ben ona inanmıyorum.

İSMAİL

Neye inanmıyorsun?

NERİMAN

Bir adamı sevebileceğime... Aşk normal bir şey değil çünkü. Nezle gibi biraz komik bir hastalık.

İSMAİL

Pek tuhaf konuşuyorsun. Kimbilir belki de sen hiçbir şeye inanmıyorsun.

NERİMAN

Evet, hiçbir şeye...

İSMAİL

Gün olur çok ızdırap çekersin.

NERİMAN

Hayır, çok rahat edeceğime inanıyorum.

İSMAİL

Mesele yok.

NERİMAN

Bak sana ne anlatacağım amca... Beş altı ay var ki her sabah uyandığım zaman yatak odamın penceresine bırakılmış bir çiçek buluyorum. Ya bir karanfil, ya bir kasımpatı, yahut küçük bir gül... Mevsimine göre... Merak oldu, hizmetçileri sıkıştırdım, kendim belkeyip gözetledim. Nihayet meydana çıkardım. Bizim kapıcının oğluymuş çiçekleri koyan. Liseyi bitirmek üzere olan köylü bir oğlan. Aklıma geldikçe kahkahadan kırılıyorum. İşte aşk bu.

İSMAİL

Fena mı?

NERİMAN

Gülünç.

İSMAİL

Geçelim... Evleneceğin delikanlının mesleği?

NERİMAN

Neriman yokmuş ama evlenince Başvekile söyleyeceklermiş. O zaman olurmuş.

İSMAİL

Ne olurmuş?

NERİMAN

Herhalde en aşağı bir umum müdür, belki mebus...

İSMAİL

Kim diyor?

NERİMAN

Babam.

İSMAİL

Kardeşim mi?... Öyleyse olur.

NERİMAN

Bir yağlı kuyrukmuş. Babamın düşüncesine göre, kaçırıydık aptallık etmiş olacaktık.

İSMAİL

Sen ne düşünüyorsun?

NERİMAN

Bir yağlı kuyruğa ihtiyacımız olduğunu... Kuyruğu ben peşime takarım, yağını da babamla annem sızdırırlar.

İSMAİL

Senin lâfın mı bu da?

NERİMAN

Hayır, yarısı babamın, yarısı üvey annemin.

İSMAİL

Anlaşıldı, geçelim. Bu işte aklımın ermediği bir şey daha var...

NERİMAN

Nedir?

İSMAİL

Bizim bildiğimiz düğünü erkek tarafı yapar. Halbuki dâvetiyeleri biz yazdık, sofrada kimlerin nerede oturacaklarını bile biz tâyin ediyoruz.

NERİMAN

Erkek tarafı bir baba-oğuldan ibaret... Baba çok meşgul. Oğlan dersin avare... İş bize düştü.

İSMAİL

Kardeşim ne âlemde? Aylardır görmüyorum.

NERİMAN

Tabii, çağırmasaydık yine de gelecek değildiniz. Bereket hayırlı iş, yardıma gelin dedik de, kırmadınız.

İSMAİL

Bir dakika boş vaktim var mı diye sorsana bana... Bu sene ilâve ders de aldım.

NERİMAN

Amca, kendini çok yoruyorsun.

İSMAİL

Ne yapayım, 500 lira ile geçinemiyorum. İki yetişmiş çocuk... Ev kirası...

NERİMAN

Halbuki, babama söyleyen...

İSMAİL

Baban bana ne yapabilir kızım?... Ben bir ilk mektep hocasıyım. Maarif Vekili yapacak değil ya... Yapsa da istemem. Sıhhati nasıl, neyle meşgul, sen onu söyle?.

NERİMAN

Antika toplama hastalığı yine azdı.

İSMAİL

(Salona göze gezdirerek) Evet, görüyorum, ben gelmiyeli epey tablo almış.

NERİMAN

Tablo merakı geçti. Şimdi stil eşya toplama merakında. Bence hepsi bir yığın şüprüntü. Dün bir dolap aldı, Rönesans... (Soldaki odayı işaretle) Benim odaya koyduk. Bir konsoloslukta müzayede varmış. Orada başka bir antika delisi ile kapışmışlar. O arttırmış, babam arttırmış, nihayet 15 bin liraya babamın üstünde kalmış.

İSMAİL

15 bin liraya ha... Bu bir servet.

NERİMAN

Adam muhalefet partisi erkânındanmış. Babam, ke-rata 50 bine çıkarsaydı, 60 bin verecektim, diyor.

İSMAİL

Demek parti rekabeti müzayedelere de tesir ediyor?

NERİMAN

Onun parası da böyle gidiyor.

İSMAİL

Acaba saat kaç oldu?

NERİMAN

Herhalde dokuz vardır.

(Susarlar. İsmail kalkar, pencere önüne gider, bir müddet dışarsını seyreder).

İSMAİL

Mayıs oldu, dışarda halâ kış havası... Ankara böyledir işte, bak pencere nasıl buğulanmış... Ooo, bizimkiler çoktan yatmışlar.

NERİMAN

Hadi hadi daha neler amca.

İSMAİL

Baksana, ev zifiri karanlık. Son ışık annemin odasında, o da şimdi söndürdü.

NERİMAN

Dünyada inanmam.

İSMAİL

Gel bak, niye inanmıyorsun?. Bizim sabahleyin erken kalkmamız lâzım. 7,5 dedi mi ben evden çıkarım.

NERİMAN

Üvey annem yataktan kalkalı altı saat ya oldu, ya olmadı.

İSMAİL

O üvey annen.

NERİMAN

Biz şimdi günümüzün ortasındayız.

İSMAİL

Evet, farkındayım. Siz yatağa girerken de biz kalıyoruz. Nasıl üvey annen rahat duruyor mu şimdi?

NERİMAN

Nasıl rahat duruyor mu?... Ha anladım, flörtlerini soruyorsunuz. Bir dişçisi var. Sonra bir de mebus diyorlar.

İSMAİL

Demek iki tane ha?.. Çok güzel

NERİMAN

Amca, size bir şey sorsam bana darılmazsınız ya?.

İSMAİL

Yooo neden darılacakmışım?. Bana her istediğini sorabilirsin.

NERİMAN

Babam bu kadar ilerledi de siz niçin ilk mektep hocası olarak kaldınız?

İSMAİL

Bu suali babana sorsaydın.

NERİMAN

Sordum...

İSMAİL

Ne dedi?

NERİMAN

Kabiliyet meselesi dedi.

İSMAİL

Doğru söylemiş. Ondaki kabiliyet bende ne gezer.

NERİMAN

Babam vaktiyle ne idi acaba?

İSMAİL

Bir dairede kâtip.

NERİMAN

Sonra Allah yürü ya kulum dedi, değil mi?

İSMAİL

Hayır, Allah demedi.

NERİMAN

Ya kim dedi?

İSMAİL

Başbakan,

NERİMAN

Anlamadım?

İSMAİL

Bu kasabada Başbakanın da bulunduğu bir törende baban bir nutuk çekti. İşte ne yaptıysa bu nutuk yaptı.

NERİMAN

Pek mi güzel bir nutuktuk?

İSMAİL

Hatırimda kaldığına göre, pek müthiş bir nutuktu. Bana bak, sen beni geveze bir adam yapacaksın... Halbuki gevezelerden nefret ederim ben. Baban şimdi nerede... Partide değil mi?

NERİMAN

Öyle galiba.

İSMAİL

Kim bilir hepsi ne kadar heyecanlıdırlar?

NERİMAN

Hiç de değil. Babam muhalefetin kazanmasına onbinde bir ihtimal dahi yok diyor.

İSMAİL

Belli olmaz.

NERİMAN

Bilmem, ben kendisini bugün gayet sakın gördüm.

İSMAİL

Evet, seçim gününün haftasında kızını âkibeti belli olmayan bir iktidar partisinin vekiline vermeyi kararlaştırmış olması neticeden şüphe etmediğini gösteriyor.

NERİMAN

Bugünkü seçim güzel oldu değil mi amca?

İSMAİL

Evet çok güzel oldu, kavgasız, gürültüsüz. Herkes bana kararlı gibi gözüktü. Bilmem ben olsam bu sessizlikten şüphe ederdim.

NERİMAN

Saat ikide biz de, babam, annem, ben, üçümüz rey vermeye gittik. Müthiş kalabalıktı. Sandık başındakilerden biri babama işler iyi gidiyor diye fısıldadı.

İSMAİL

Hiç sanmıyorum.

NERİMAN

Neden böyle konuşuyorsunuz amca?

İSMAİL

Vereceğim cevap belki de hoşuna gitmeyecek.

NERİMAN

Yoo yooo söyleyin, bilirsiniz ki, ben herşeye boş veririm.

İSMAİL

Kızım, bir memlekette birisi ilk mektep hocası, öteki kâtip iki kardeş bulunur, bunlardan biri 500 lira aylıkla yerinde sayarken öbürü 2-3 sene içinde hem de belli bir işi yokken, parasını nereye döküp saçacağını şaşırmış bir milyoner durumuna yükselirse orada iktidarlara mutlaka yuvarlanırlar. Elbet bizim günümüz de gelecek. Bu haksız, bu adaletsiz, bu korkunç devir geçecek.

NERİMAN

Babamın belli bir işi yok mu?

İSMAİL

Neriman, bırak bu ciddî bahisleri... Bunlar bir düğün gününün arifesinde evlenecek kızla görüşülecek şeyler değil.

NERİMAN

Ama siz beni halâ çocuk sanıyorsunuz amca.

İKİNCİ MECLİS

(Neriman - İsmail - Fazilet)

FAZİLET

(Antre kapısından girerek). Aman yarabbim, bun-

lar bir türlü adam olmayacaklar. Şu hizmetçi, uşak kısmına itimat etmemekte ne kadar haklıyım, hepsini kovacağım.

NERİMAN

Ne olmuş anne?

FAZİLET

Rezalet, facia... Bütün kanım başıma çıktı.

NERİMAN

Canım ne olmuş?

FAZİLET

Şekerim düşün, hastahaneden o kadar tembih ettiler değil mi, yemeği yine yarım saat geç vermişler. Merhametsiz, pis mahlûklar. Ama ben onlara göstereceğim. O kadar da tembih ettim. Yemek vaktinde verilmezse zavallı üzülüyor, sinirleniyor dedim. Ama aldırdıkları bile yok. Görüyorlar, benim işim başımdan aşkın, a insafsızlar, biraz alâkadar olsalar ya...

İSMAİL

Geçmiş olsun yenge hanım, hasta kim?

NERİMAN

Annemin köpeği.

İSMAİL

(Şaşkın) Ya... Vah vah... Bak işe, nesi var?

NERİMAN

Asabı bozuk.

İSMAİL

(Alay ederek). O da kardeşimin partisine kayıtlı ise, seçimdendir.

FAZİLET

Bazan öyle iğneli konuşuyorsunuz ki, İsmail bey, duysalar bize düşmansınız sanırlar.

İSMAİL

Ne münasebet... Sustum, sustum..

FAZİLET

Ama avucunuzu yalayacaksınız.

İSMAİL

Zaten senelerden beri bu işi yapıyoruz, alıştık.

FAZİLET

Siz muhalifler...

İSMAİL

Ben partici değilim.

FAZİLET

Her neyse, hadi devam edelim. Sıra kimde?

İSMAİL

(Masa üzerindeki listeyi alarak) Nebahat hanımefendi,

FAZİLET

Onun kaptanına dâvetiye yazdık mı... Yoksa dünyada gelmez.

NERİMAN

Yazdık anne.

FAZİLET

O halde ikisini yanyana oturtalım.

NERİMAN

(Önündeki plâna işaret ederek) Peki... Ondokuz ve yirmi numaralı masanın sağ kanadı.

İSMAİL

Bu Nebahat hanım, sakın Zühtü Paşanın kızı olmasın?

NERİMAN

Ta kendisi.

İSMAİL

Ya Kaptan?

NERİMAN

O da sevgilisi.

İSMAİL

Benim bildiğim hanımefendi altmışını geçkin kadındır.

NERİMAN

Elli yaşına kadar miras işleriyle uğraşmış. Şimdi altı ayda bir erkek değiştirerek paracıklarını yiyor.

FAZİLET

Okuyalım. okuyalım... İsmail beyin böyle şeylere akli ermez.

İSMAİL

Doktor Mahmut Elitemiz beyefendi ve eşi.

FAZİLET

Aman dikkat, bu çok mühim. Güngörmüşlerden, Kırathlılardan, Gözü toklardan uzak olacaklar.

NERİMAN

Peki anne. (Plâna bakarak) Sol kanat Onbir ve Oniki.

İSMAİL

Dargınlar mı?.

FAZİLET

Kanlı, bıçaklı.

İSMAİL

Doktor terbiyeli adamdır.

FAZİLET

Hadi, canım, siz öyle bilirsiniz. Düşünsenize Ayşe Güngörmüş muayenehanesini tuttu, Naciye Kırathlı da-

yadı döşedi, âletlerini aldı, Fatma Gözütok otomobilinin parasını verdi. Bizim beyimiz ise hepsini birer birer terk etti, başka kadınların peşine düştü. Bu ne ahlâksızlık değil mi.

İSMAİL

Kimin yaptıkları?.

FAZİLET

Tabii doktorun ki...

İSMAİL

Yaa.....

FAZİLET

Devam edelim. İşimizi sabaha kadar bitiremeyeceğiz.

İSMAİL

Ahmet Temizpak beyefendi ve eşi.

FAZİLET

Saliha değil mi? Aman onun yanına genç ve güzel bir erkek koyun.

İSMAİL

Canım kadın evli değil mi. Kocasını başka yere mi oturtacaksınız?.

FAZİLET

Ne münasebet, insanların iki tarafı bulunduğunu unutuyor musunuz?

İSMAİL

Hiç unutmuyum, hem kaç iki taraf.

FAZİLET

Bir tarafı o, öbür taraf öteki.

İSMAİL

Peki kocası sinirlenmez mi?

NERİMAN

Alışıktır.

İSMAİL

Nasıl alışık?

NERİMAN

Kadın şantaj yapıyor. Kocası tüccar ya, bütün dala-verelerini biliyormuş. Onun için adam da tahammül ediyormuş.

İSMAİL

Mükemmel...

NERİMAN

Anne, yanına senin dişçini verelim.

FAZİLET

Aman onun nesi yakışıklı... Baban da nerede kaldı. O böyle işleri iyi bilir.

İSMAİL

Rıza mı?

FAZİLET

Tabii...

FAZİLET

(Zil sesi.)

NERİMAN

Hahh işte o...

(Susarlar, üçü de dinlerler. Zahirî kayıtsızlık içinde üçü de meraklanmışlardır.)

FAZİLET

Ne yapıyor halâ dışarda?

NERİMAN

Kapıdan içeri pek sessiz girdi değil mi?

FAZİLET

Aklına gelen şeye bak. Ayol bunun imkânı yok diyorum sana. Zaten neticeler bu saatte alınmaz.

İSMAİL

Ama ne de olsa hava yavaş yavaş kendini belli etmez mi?

FAZİLET

Etmez.

ÜÇÜNCÜ MECLİS**(Evvelkiler - Rıza)****RIZA**

(Girerek) Merhaba çocuklar... Dışarıda öyle bir soğuk var ki... Oooo, birader bey de buradaymış. İsmail hiç gözüme görünme.

İSMAİL

Neye ağabey?

RIZA

Ayıp be, ayıp be... Yabancı bile olsak, insan öldüler mi, kaldılar mı diye merak eder. Evlerimiz karşı karşıya, pencereden pencereye seslensen kâfi. Vakıa benim de seni aramam lâzım ama, ne kadar meşgul olduğumu bilirsin.

İSMAİL

Doğru... Vakti olan, üstelik işi de bulunmayan bir ben...

(El sıkışırlar)

RIZA

Zayıflamışsın.

İSMAİL

Sen de dört beş kilo daha almışsın.

RIZA

Sorma, mihnet yarıyor.

İSMAİL

Mihnet mi?

FAZİLET

Canım Rıza, bırakın bu boş lâkırdıları... Ne haber?

RIZA

Haber mi? Hiçbir haber yok.

NERİMAN

Hiçbir haber yok ne demek baba?

FAZİLET

Saçma.

RIZA

Basbayağı yok. Parti pek تنها. İki üç telgraf geldi o kadar. Mamafih tembih ettim, Haydar telefonla muntazaman haber verecek. Herkesde öyle bir neşesizlik var ki, sormayın.

FAZİLET

Heyecandır. Üstelik yorgunluk da var. Başka nasıl bir sebep olabilir? Neticenin alınması için vakit henüz pek erken.

RIZA

Evet, bütün Anadolu'da yağmur varmış. Kazalardan merkezlere gelecek neticeler gecikir diyorlar.

FAZİLET

Gördünüz mü? Şu halde bu neşesizliğe sebep ne? Sen bile değişmişsin.

RIZA

Ben mi? Daha neler!. Ben fikrimi size aylarca evvel söyledim. İnkılâpçı, kurtarıcı, yapıcı, ilerletici partimiz için iktidardan düşmek diye bir şey asla düşünülemez. Türk milleti kadir bilir. Türk milleti vefakârdır. Türk milleti sadıktır. Elbet reyini Vatan Partisi'ne verecek. Ben bu parti için iktidarı daha on sene garantilerim.

(İsmail'le Neriman bakışırlar. İsmail kalkar, pencere önüne giderek dışarısını seyre başlar)

RIZA

Devlet gemisi bu, denizleri selâmetle aşması için tecrübeli kaptan ister. Dümeni acemilere verdin mi, felâketi dâvet ettin demektir. Yıllardanberi bu gemiyi fırtınalardan, boralardan, tayfunlardan sıyrıp aydınlık sahillere ulaştıran kim, Vatan Partisi. O birbirinden şerefli kanunları çıkaran, memleketi bir mâmure yapan, millete refah sağlayan kim: Vatan Partisi. Söylesene İsmail, doğru konuşmuyor muyum?

İSMAİL

Sen bu işleri iyi bilirsin ağabey, benim yalnız bir düşüncem var.

RIZA

Nedir?

İSMAİL

Seçim günü propagandanın yasak olduğunu hatırlatmak isterim.

RIZA

Lâf mı söyledin sanki?.. Seçim biteli saatler var, şimdi reyler sayılıyor.

İSMAİL

Şu halde dört sene sonrası için konuşuyorsun demektir ki, o da pek erken. Bırak da başka şeyler konuşalım.

RIZA

Benim konuşmam işine gelmiyor değil mi?

İSMAİL

Böyle söyleme, bilirsin ki, benim partilerle alâkam yoktur.

RIZA

Nasıl yoktur? Sen ananın karnından çıktığın dakikadanberi muhalisfin. Bir fikri, bir düşünceyi, bir insanı beğendiğini ben bugüne kadar görmedim. Senin yegâne istediğin kim yükselmişse devrilsin, kim tanınmışsa unutulsun, kim beş on para sahibi olmuşsa hepsi elinden alınsın. Daha beş yaşındayken babamın bana aldığı yeni elbiseyi makasla doğrayan sen değil miydin?

İSMAİL

Bu yarım asır evvelki hikâye... Sen benim yakamı bıraksana.

NERİMAN

Tabii ama 'baba...

FAZİLET

Kesin artık münakaşayı.

İSMAİL

Vatan Partisi'nden bahsediyordun.

RIZA

Topraksıza toprak, toprağa tapu, mahsule iyi fiyat, evsize ev, işsize iş vereceğiz. Elbette böyle bir parti iktidarda kalmağa lâıktır. Bir Vatan Partisi'nin kadrosuna bak, bir Ahali Partisi'nin zibidilerine. Ne kadar münevver, ne kadar akıllı, ne kadar zengin varsa Vatan Partisi'nde. Ya öbür tarafta kim var? Hepsi senin gibi birer sarı çizmeli Mehmet Ağa.

İSMAİL

Canım benden ne istiyorsun?

RIZA

Sana kızıyorum. Bir türlü adam olmadın. Kardeşimsin, yükselmeni isterim. Bir kendi haline bak, bir de benimkine...

İSMAİL

Ben halimden memnunum.

RIZA

Memnunmuş! Açlıktan nefesin kokuyor. Halbuki ben seni neler yapabilirdim.

İSMAİL

Neler yapardın?

RIZA

Neler mi? Oooo çok şeyler... Partide herkes beni sever. Bir dediğimi iki etmezler. Banka müdürü yapardım.

İSMAİL

Para işlerinden hiç anlamam.

RIZA

Aptal. Sanki bütün banka müdürleri para işinden anlanmış gibi... Vali yapardım.

İSMAİL

Mülkiye mezunu değilim.

RIZA

Bütün valilerin Mülkiye mezunu olduklarını sana kim söyledi? Mülkiye mezunu olanlar nahiye müdürleridir. Meclisi idare âzası yapardım, meselâ Deniz Yollarına...

İSMAİL

Tamam, çok münasip... Suyu bardakta görmüş bir adam denizcilikten çok anlar ya!..

RIZA

Vay beyim vay. Deniz Yolları Meclisi idare âzalığı ile denizciliğin alâkası ne? Bana bak, hiç bir iş için ya-

pamam demiyeceksin, anladın mı? Eğer, her mesleğin başına o meslekten yetişmiş adam getirilirse bunca umum müdür, bunca müdür, bunca şef ne olacak? Zaten senin niyetin bütün bu mâsum memleket evlâtlarını açlıktan öldürmek.

İSMAİL

Ben böyle birşey demedim.

RIZA

Hadi, hadi, ben bilmez miyim seni.

FAZİLET

Rıza, kes artık, canımı sıkıyorsun.

NERİMAN

Sahi baba, amcam bize yardıma geldi. Bütün dâvetiyeleri o yazdı. Kendisine teşekkür edeceğine, boyuna canını sıkacak şeyler söylüyorsun.

RIZA

İşte, onun bir yapabildiği şey bu... Güzel yazı yazmak. Şimdi daktilo makinesi var, geçti hattatlık. Ben becerikli olsun istiyorum, becerikli... Biraz eğilip bükülmesini bilsin.

İSMAİL

Ben kimseye yüz suyu dökemem.

RIZA

Farzet ki, döktün, neyin eksilir? Ecdad etek öpmek-

le dudak aşınmaz demişler. Elbet bir şey biliyorlar ki, söylemişler. Ne diyecekler sana?.. Dalkavuk mu?... Var-sın desinler. Sen başkalarının lâkırdılarına ne ehemmiyet veriyorsun. Onlar kıskançlıklarından söylüyorlardır. Becerebilseler kendileri de yapmazlar mı sanıyorsun Ben canımdan çok sevdiğim Başbakanımın, bakanları-mın, gönüllerini almak için tatlı sözler söylüyorsam bundan kime ne? Yalan söylemiyorum ki, kalbimden ko-panı söylüyorum. Benim kalbim onlara karşı nihayetsiz sevgi ile doldu. Geçen gün aziz Başbakanımı kederli gör-düm. «Rıza» dedi, «bana diktatör diyorlar, ben dikta-tör müyüm...» Hemen dizlerine kapandım, «Velinime-tim, aziz ve sevgili efendim, siz nasıl diktatör olabilirsi-niz, Allah sizi başımızdan eksik etmesin. Allah sizi bu millete bağışlasın. Allah partimize zeval vermesin. Sizi cekemiyorlar.» dedim. Yüzü güldü, çatık kaşları düzel-di, yüzümü okşadı. Ben gönül alıyorum, gönül... Gönül almakla bu millete, bu memlekete hizmet ettiğime ina-nıyorum. Başkaları ne derlerse desinler, vız gelir. (Saa-tına bakarak) Seçim ne oldu acaba? Partiye bir telefon etsek mi?

(Kapı zili)

FAZİLET

Aaah, kapı çalınıyor.

NERİMAN

Bize bu saatte kim gelir?

İSMAİL

Saat 10'a geliyor.

RIZA

Partili arkadaşlar olabilirler. Müjde vermeğe geliyorlardır. Zaten bekliyordum.

DÖRDÜNCÜ MECLİS

(Evvelkiler — Sonra Hatice — Sonra Şoför Ahmet)

HATİCE

(Girerek) Ahsen beyin şoförü geldi. Beyefendiyi görmek istiyor.

NERİMAN

Hangi Ahsen bey bu?

FAZİLET

Ahsen Kayaoğlu olacak.

HATİCE

Evet, öyle olacak galiba.

RIZA

Neee, neee, neee... Ne dedin?... Bu ne cür'et, bu ne kepezelik, bu ne hayasızlık...

FAZİLET

Canım ne oluyorsun?

NERİMAN

Kim bu adam baba?

RIZA

Kim olacak, en azılı muhalif... Bugüne kadar ne dinimizi bıraktı, ne imanımızı. Hepimize aylarca sövdü bu herif. Bugün müzayedede karşıma geçti, şu dolabı almak için benimle mücadeleye kalkıştı. O beşyüz dedi, ben bin dedim, o iki bin dedi, ben beş bin dedim. Sonunda bırakmadım ya namussuzun eline... Ben bu dolabı beş bine ferah ferah alırdım. Nahak yere onbeş bin liram gitti. Vakıa etmesine yirmi bin de eder ama ne diye kapatmama mâni oldu. Çünkü kıskanıyor, anlıyor musunuz, hasetinden çatlayacak. Şimdi bir de kalkmış bana adam gönderiyor. Arsızlığın, duygusuzluğun, sırnaşıklığın bu derecesini görmedim. Bütün muhalifler böyle aşağı herifler işte. (Hatice'ye) Çağır bakalım ne istiyormuş?

(Hatice çıkar).

İSMAİL

Ağabey, istersen biz yan odaya geçelim. Daha rahat konuşursun.

FAZİLET

Canım ne lüzumu var.

RIZA

Yok yok gidin. İsmail'in hakkı var. Sizin yanınızda istediğim gibi sövüp sayamam. Bırakın da rahat konuşalım şu adamla. Bu hergeleye, bu namussuza, bu kalleşe karşı içimi dökeyim. Belki kadınların yanında söylenmeyecek sözler ağzımdan kaçır, mahçup olurum.

NERİMAN

Aman baba söylenebilecek sözlerin hepsini söyledin, daha ne kaldı?

FAZİLET

Rıza ağır ol... Yeni bir düşman kazanmanın mâna-sı yok... Hadi çocuklar toplayın kâğıtları da gidelim. Orada çalışırız.

(Neriman ve İsmail masa üzerindeki zarfları ve kâğıtları alırlar, hep beraber sağ cephe-deki birinci odaya giderken İsmail sona kahr.)

İSMAİL

Rıza..

RIZA

Ne var?

İSMAİL

Karınla kızının yanında bir daha bana sataşma... Fena yaparım. Onlar var diye ağzımı açamıyorum. Ama artık sabrımı taşıyorsun.

RIZA

Canım ne yaptım?

İSMAİL

Aptal, benimle uğraşacağına sen otur da kendi istikbalini düşün. Partiyi kaybettiniz.

RIZA

Kim demiş?

İSMAİL

Görürsün, artık devir değişecek. Senin meslek beş para etmeyecek. Başını ellerinin arasına al, ne yapacağını kararlaştır.

RIZA

Hadi, hadi bunların hepsi masal.

İSMAİL

O halde, yarına kadar sabret. Benim için söylemişti dersin. (Giderken geri dönerek) Ha, beni dinle, bir kardeş nasihatı daha... Senin yerine ben olsam Ahsen Kayaoğlu'nun adamına kötü muamele etmem.

RIZA

Ne demek istiyorsun?

İSMAİL

Şunu demek istiyorum ki...

(İsmail bu kelimeleri söylerken Şoför Ahmet içeri girer, İsmail onu görünce susar, döner ve kadınların girdikleri odaya girer.)

ŞOFÖR AHMET

Rıza Şeker bey siz misiniz?

Evet benim. Sen kimsin?

ŞOFÖR AHMET

Ben Ahsen Kayaoğlu'nun şoförüym. Bizim bey beni size gönderdi.

RIZA

Ahsen Kayaoğlu... Ahsen Kayaoğlu... Tanımıyorum.
Hiç de işitmedim. Kim bu adam?

ŞOFÖR AHMET

Allah Allah... Halbuki bizim bey ben o herifi yaget
iyi tanırım, o da beni iyi bilir dedi.

RIZA

Benim için herif mi dedi? Bak alçağa, bak terbiye-
size.

ŞOFÖR AHMET

Canım aldırma, bunu lâf gelişi söyledi. Padişahın
arkasından bile söverler.

RIZA

Herif onun gibisine derler asıl. Onun kadar hilekâr,
onun kadar ahlâksız, onun kadar denî, onun kadar ri-
yakâr...

ŞOFÖR AHMET

Mayna... Nefes al yahu... Hani onu tanıımıyordun?

RIZA

Tanımaz olur muyum? Onu tanımayan var mı? Ne
şirrettir, ne edepsizdir, ne sütü bozuktur sen bilmezsin.

ŞOFÖR AHMET

O da senin için böyle söylüyor.

RIZA

Neeee?... Benim için şirret diyor ha, edepsiz diyor ha, sütü bozuk diyor ha... Başka ne diyor?

ŞOFÖR AHMET

Dalkavuklukta senin üstüne yokmuş ama ciğerin beş para etmezmiş.

RIZA

Ah müfteri, ah hasut, ah müfsit... Yetişir, yetişir artık. Kendi evimde kendi aleyhimde küfürler dinleyemem. Çekil git buradan.

ŞOFÖR AHMET

Gideyim, gideyim ama, bizim beyin meramını anlatayım da öyle gideyim. Dinler misin?

RIZA

Dinlemem.

ŞOFÖR AHMET

Belki zararlı çıkmazsın.

RIZA

Hadi söyle ve çek arabanı.

ŞOFÖR AHMET

Söyleyeceğim şey için vakıa vakit pek münasebetsiz... Fakat bugün pek karışık bir gündü, ancak şimdi vakit bulabildim. Sen dün müzayededen bir dolap almışsın.

RIZA

Evet, aldım, senin bey almak istiyordu, ben aldım.

ŞOFÖR AHMET

Haa, bizim bey onu sana kaptırdığına nadim olmuş, üste bin lira vereyim de bana devretsin, pişman olmaz, yaptığını unutmam diyor.

RIZA

Sahi mi söylüyorsun?

ŞOFÖR AHMET

Bak gördün mü? Zararlı çıkmazsın dedim ya.

RIZA

Aman yarabbi, şu cür'ete... Şu hayasızlığa, şu utanmazlığa bak...

ŞOFÖR AHMET

Yine ne oldu ağabey? İstersen parayı biraz daha çıkaralım.

RIZA

Siz Rıza Şeker'in evini mobilyacı dükkânı mı sanıyorsunuz? Bunda mutlaka bir başka maksat var. Senin efendin mutlaka hakaret edip beni çileden çıkarmak istiyor.

ŞOFÖR AHMET

Yok vallahi, sadece dolabı istiyor. Onun türlü dolapları vardır, bunu bana bıraksın dedi.

RIZA

Bak, bak, ben söylemedim mi? Ne demek onun türlü dolapları vardır lâkırdısı? Sen bundan bir şey anlamıyor musun?

ŞOFÖR AHMET

Anlıyorum. Sende dolap çokmuş.

RIZA

Defol buradan... Defol diyorum, gözüm görmesin.

ŞOFÖR AHMET

Ne oldu ağabey, olmadı mı?

RIZA

Aman yarabbi, bu da efendisi gibi yapışkan, bu da onun gibi müz'îç, bu da onun gibi vurdum duymaz.

(Telefon zili)

RIZA

(Telefona giderek) Alô, burası Rıza Şeker'in evi... Neresi, parti mi, Haydar sen misin? Yahu pek uzattın bek, hep kulağım telefonda... Nerede kaldın? Nasıl, haberler kötü mü? Amma yaptın ha... Dünyada inanmam... Antalya, Isparta, Konya gitti ha?... Başka neresi, Sivas'ta mı? Yahu buraları bizim kalelerimizdi... Hay Allah kesildi. **(Telefonu kapar, açar, numaraları çevirir)**. Şimdi de konuşuyor, Allah kahretsin. **(Hiddetle telefonu kapar)**.

ŞOFÖR AHMET

Ağabey, ben gidiyorum. Dolabı vermiyor, diyeceğim bizim beye...

RIZA

Dur be, sen de... Patlamadın ya... Dur kafamı toplayayım.

ŞOFÖR AHMET

Bizim bey çabuk dön dedi. Doğru, pek kötü muamele etti diye anlatacağım.

RIZA

Antalya, Isparta, Konya, Sivas... Peki ama ötekiler? Daha yığınla vilâyet var.

ŞOFÖR AHMET

Beye diyeceğim ki, sana utanmaz dedi, hayasız dedi, şirret dedi, edepsiz dedi, sütü bozuk dedi.

RIZA

Kim dedi?

ŞOFÖR AHMET

Sen dedin, bizim beye... Ben gidiyorum.

RIZA

Dur, gitme... Daha konuşacağız. Ben öyle şeyler söylemedim.

ŞOFÖR AHMET

Söylemedin mi? Allah Allah ben mi uydurdum bütün bu lâfları?

RIZA

Dur kardeşim, zihnim perişan... Bu perişanlık içinde ben ne hal ettiğimi biliyor muyum sanıyorsun.

ŞOFÖR AHMET

Peki, ya dolap?...

RIZA

Dur, dur konuşacağız, biraz izin ver. Otur şöyle hele... Bir cigara...

ŞOFÖR AHMET

(Şaşkın) Eyvallah...

BEŞİNCİ MECLİS

(Evvelkiler - Sonra Hatice - Sonra Kadri Yıkılmaz)

HATİCE

(Girerek) Beyefendi, Kadri bey geldi.

RIZA

Hangi Hayri bey?

HATİCE

Aaaa, beyefendi, size ne oldu bu akşam? Komşumuz Kadri bey.

RIZA

Kadri Yıkılmaz mı? Eski Maliye Bakanı?...

HATİCE

Evet.

RIZA

Hay Allah... Tam sırası, ne istiyormuş?

HATİCE

Hoppala, ne bilirim ben, buyur edeyim mi?

RIZA

Dur biraz, şoför bey, kardeşim, hele sen şu odaya geç.

ŞOFÖR AHMET

Ben gideyim artık, bey çabuk dön dedi.

RIZA

Nereye gidiyorsun canım, gelmek senin elinde ama, gitmek değil. Burada rahatın pekalâ işte. Daha konuşacağız. Al bir cigara...

ŞOFÖR AHMET

İçiyorum.

RIZA

Zararı yok, bunu da al. Şu odada beş dakika bekle, gelen misafiri savayım, ondan sonra konuşayım git.

ŞOFÖR AHMET

Pekalâ, ama beş dakika.

(Şoför, soldaki odaya girer)

RIZA

(Hatice'ye) Kadri beye bu adamdan bahsetmedin ya?.

HATİCE

Ettim tabii...

RIZA

Gözün kör olsun, her halde Ahsen beyin adamı dememişsin.

HATİCE

Aklıma gelmedi. Demem lâzım mıydı? Yalnız beyin misafiri var dedim.

RIZA

Pekalâ... Çağır, buraya bakalım şimdi.

(Hatice çıkar, Kadri girer).

KADRİ

Rahatsız ettim Rıza beyefendi.

RIZA

Estağfurullah beyefendi, o nasıl söz. Burası sizin cviniz. Bu ev sizin himmetinizle, sizin atıfetenizle kuruldu.

KADRİ

Estağfurullah, misafiriniz var sanıyordum, hizmetçiniz öyle söyledi.

RIZA

Misafir mi, hayır efendim, hem olsa bile ne çıkar? Misafir-i hâs siz... Malûm-u âliniz güneş doğunca yıldızlar görünmez.

KADRİ

İltifat buyuruyorsunuz... Efendim, böyle vakitsiz tasdiimin sebebi şu... Bu akşam ailece bir talihsizliğe uğradık.

RIZA

Hayırdır inşallah.

KADRİ

Çoluk, çocuk etrafımda toplanıp seçim haberlerini dinlerken radyo birden susuverdi. Anlaşılan bir lâmbası söndü.

RIZA

Vah, vah... Aman efendim, emredin, partiden size malûmat versinler...

KADRİ

Kim verecek? Eski Bakanların pek itibarı olmuyor Rıza bey.

RIZA

Aman efendim o nasıl söz.

KADRİ

Şef sizden yüz çevirdi mi, etrafınızda bir tek dost kalmıyor. Bilirsiniz, sizi bile altı aydır görmüyorum.

RIZA

Esef buyurmayın beyefendi, her şey düzelir.

KADRİ

İnşallah... Radyo bozulunca ben de gider Rıza beylerde dinlerim dedim.

RIZA

Lütfettiniz, başüstüne... Zatıâlinizi şimdi içinde radyo da bulunan benim çalışma odama alacağım.

KADRİ

Seçim neticelerinden ne haber?

RIZA

Şimdi partiden telefon ettiler. Verdikleri haberi pek beğenmedim. Antalya, Isparta, Konya ve Sivas'ta kaybetmişiz.

KADRİ

Ya, öyle mi? Zararı yok.

RIZA

Zararı yok mu beyefendi?

KADRİ

Tabii yok ya, dört vilâyetten ne çıkar?...

RIZA

Öyle ya, dört vilâyetten ne çıkacak? (Şoförün bulunduğu odaya bakarak) Siz dolabı zor alırsınız...

KADRI

Hangi dolabı?.

RIZA

Size değil beyefendi, lütfen söyle buyurun. İşte şu oda...

(Sağdaki odanın kapısını açar, Kadri girer, kapıyı kapar, telefon)

RIZA

(Telefonu açarak) Alooo... Sen misin Haydar, çabuk söyle... Heyecandan öleceğim... Ne dedin, hay ağzını öpeyim... Ankara, Kayseri, Gaziantep bizde ha?... Yahu geçen sefer buralarını kaybetmiştik. Yaşasın... Tabii canım tabii... Elbette... Vatan Partisi bu memleketin temel direğidir. Türk milleti Vatan Partisi'nden vazgeçmez. (Telefonu kapar, ellerini birbirine sürter).

ALTINCI MECLİS

(Rıza - Şoför Ahmet - Sonra Hatice - Sonra
Başbakanın Sesi - Sonra Kadri Sonra
Şoför Ahmet)

ŞOFÖR AHMET

(Başını bulunduğu odadan uzatarak) Ağabey beş dakika geçti.

RIZA

Eeeh, kafa şişirdin be... Ne yapalım geçtiyse!

ŞOFÖR AHMET

Ben gidiyorum.

RIZA

Güle güle. Selâm söyle... Ben senin efendine günahımı vermem.

ŞOFÖR AHMET

Yahu sen ne tuhaf adamsın be. Bir lâkırdın bir lâkırdını tutmuyor.

RIZA

Antalya, İsparta, Konya, Sivas gider ama, Ankara, Kayseri, Gaziantep de gelir diyor dersin ona.

ŞOFÖR AHMET

Anlamadım ağabey, ne derim?

(Rıza dinlemez. Koşarak Kadri'nin bulunduğu odanın kapısını açar, içeri seslenir)

RIZA

Beyefendi, müjde Ankara, Kayseri, Gaziantep bizde... Kahve nasıl olsun? Beyefendi ne olur bir viskimi için, kulunuzu bahtiyar edersiniz, teşekkürler ederim.

(Telefon zili)

RIZA

(Koşarak telefonu açar) Alo alo... Sen misin Haydar, yeni haberler mi var? Tekirdağ, Zonguldak, Amasya, Bilecik onlarda ha?... Allah Allah... Allah Allah...

Haydar ben bu gidişi beğenmiyorum. Dur bakalım hele... Eyvallah... (Telefonu kapar).

ŞOFÖR AHMET

Ağabey, dolap...

RIZA

Avucunu yalasın, avucunu.

ŞOFÖR AHMET

Bizim bey mi?..

RIZA

Yok be, içerki odada viski bekleyen.

ŞOFÖR AHMET

Ya bizim dolap?...

RIZA

Aman be kardeşim, dolabın lâfı mı olur? Elbet hallederiz. Sen hele içerde biraz istirahat et.

ŞOFÖR AHMET

Yorgun değilim ağabey.

RIZA

Yahu, böyle günde insan yorulmaz olur mu? Benim canım burnumdan çıkıyor... Hem kendini yorgun farzetsen ne çıkar, benim hatırım için...

ŞOFÖR AHMET

Ben sana birşey söyleyeyim mi ağabey, çok adam gördüm ama, senin gibisini görmedim. Sen adamakıllı çatlaksın be... Hadi kararını ver.

RIZA

Beş dakika, yalnız beş dakika müsaade et... Yahu benim başımda ateş yanıyor, sende insaf yok mu?

ŞOFÖR AHMET

Canım, bir dolap bu...

RIZA

Vallahi değil, billâhi değil. Neye dolap olsun?

ŞOFÖR AHMET

Hani, yani topu topu bir dolap diyorum. Ver kararı bitsin.

RIZA

Bu senin söylediğin kolay iş değil kardeşim. Vermezsin, tahminler tahakkuk etmez pişman olursun. Verirsin, tahminler tahakkuk eder yine pişman olursun. Hele sen bekle biraz.

ŞOFÖR AHMET

Eğer senin sözlerinden bir şey anlıyorsam arap olayım. Peki bekliyorum ama beş dakika. Bey çabuk dön dedi.

RIZA

Hadi gözünü seveyim, gir içeri... Evet, evet, beş dakika. Fazla değil...

(Şoför odaya girer, telefon zili).

RIZA

(Telefonu açarak) Alô, buradayım Haydar, çabuk söyle... Ne?... İki vilâyet daha aldık ha... (Telefonu ağzından ayırarak, Hatice'ye bağırır) Kız Hatice, Hatice diyorum...

HATİCE

(Koşarak gelir) Buyurun beyefendi...

RIZA

Viski soda... Bardak... Çabuk... Bak daha duruyor.

HATİCE

Aman beyefendi, motor muyum ben?

RIZA

(Telefona) İsimleri ne bu vilâyetlerin? Muş, Giresun mu? Mühim, çok mühim... Eee, bu iş bitiyor galiba... Daha belli olmaz mı? Olur olur, sen anlamazsın, eyvallah...

HATİCE

(Tepsi ile girerek) Getirdim efendim.

RIZA

Ver bana, hadi sen git.

(Hizmetçi giderken Rıza tepsi ile Kadri'nin bulunduğu odaya koşar)

RIZA

(Kapıdan girerken) Beyefendi viskiniz... Kazanıyorus Kadri bey, kazanıyoruz. Şerefe içelim...

(Telefon zili)

RIZA

(Odadan fırlayarak) Hay Allah öleceğim... Alô... Neresi?... Kalemî Mahsus mu? Verin verin...

(Ceketinin önünü ilikleyerek, boyunbağını düzeltir. Bütün hal ve tavrında ihtiramkâr, tazimkâr bir ifade vardır)

RIZA

Buyurun aziz Başbakanım.. Allah partimize zeval vermesin. Allah sizi milletin başından eksik etmesin... Allah...

(Başbakanın konuşmasını halk da duyar)

BAŞBAKANIN SESİ

Rıza, seçimlerin neticesi şimdiden belli oldu. Ahali Partisinin 400 e yakın milletvekiliği alarak seçimi çoğunlukla kazandığı anlaşıyor. Milletimizin bu kararını saygı ile karşılıyoruz. Değişikliğin memlekete hayırlı olmasını dileriz. Üzölme, ben hiç üzgün değilim. Muha-

leket de şerefli bir memleket vazifesidir. Zaten, muhalif parti olarak iktidara gelmedik mi? Şimdiden sonra yine muhalif parti olarak mücadelemize devam edeceğiz. Sen de benim yanımda olacaksın. Gözlerinden öperim.

RIZA

(Bitkin, perişan) Başbakanım, aziz Başbakanım... Verdiğiniz habere bir türlü inanamıyorum. Türk milleti bu kadar vefasız, bu kadar unutkan olamaz. Türk milleti partimizin bu memlekete yaptığı nihayetsiz hizmetleri hiçe sayamaz... Alô... Dinlemiyor, kapattı. (Telefonu kapar, ceketinin önünü çözer, boyunbağını gevşetir, fakat olduğu yerden kımıldamaz). Muhalefette beraber mi olacaktıyız? Ne diyor, göbeklerimiz beraber mi keşildi? Mantığa bak, mantığa... Sen iyi çalışma, kâfi propaganda yapma, beni nasıl olsa seçerler diye yan gelip keyfine bak, sonra kazanamayınca muhalefette beraber olacağız de. (Hiddetle telefonu açar ve gaibe seslenir) Bu mağlûbiyetten tek mes'ul sensin. Anladın mı koca bunak... (Kadri'nin bulunduğu oda kapısına doğru atılarak kapıyı açar) Hadi kardeşim, hadi kâfi artık. Beyhude vakit kaybetme... Şef şimdi telefon etti, Ahali Partisi iktidara geldi, 400 mebusluk almışlar. Bu iş bitti. Dinleme radyoyu. Kapat... Evine git yat... Bir soğuk su iç... Bir uyku hapi al.

KADRI

(Odadan çıkarak) Ne diyorsunuz? Mümkün değil... Kulaklarıma inanamıyorum.

RIZA

Eh ama sen de uzun ettin ya... Şef söyledi diyorum.

O koca bunak, hâlâ ayılmamış. Seçimleri kaybetti de hâlâ hizmet, hizmet diyor. Artık muhalefette hizmet edecekmiş. Sanki muhalefette hizmet olur mu? Palavracı, kendisini bir şey sandı, bizi de peşinden sürükledi.

KADRİ

Rıza bey, ne oluyorsunuz? Bu ne biçim lisan?

RIZA

(Onu omuzlarından kapıya doğru iterek) Hadi eyvallah... Dediğim gibi sen bir uyku ilâcı al... Bir soğuk su iç... Sonra yatak. Üzüntünü anlıyorum ama, elden ne gelir?

(Rıza, Kadri gittikten sonra geri döner, telefona koşar, rehberi alır. Sahifeleri yırtarcasına çevirir. Sonra telefonu açar.)

RIZA

Ahsen beyefendi, efendim bendeniz Rıza. Rıza Şeker kulunuz. Hürmetler ederim. Efendim şoför şimdi geldi. Emrinizi aldım. Aman efendim. Bir dolabın ne ehemmiyeti olur. Vaz mı geçtiniz? Yoo dünyada olmaz. Ben zaten onu size takdim etmek için almıştım. Müzayedede yaptığım lâtifeydi. Emin olun, sırf lâtife. Aman beyefendi, siz de şakadan hiç anlamıyorsunuz. Eğer kabul etmezseniz gücenirim. Ne zaman isterseniz ben-dehaneye nakliyecileri yollayın. Parası mı? Aman efendim, aramızda teklif mi var? Vallahi ciddî söylüyorum. Teveccühünüz bana kâfi. En büyük mükâfat o. Bizi gönülden çıkarmayın.

(Telefonu kapar, şoförün bulunduğu oda kapısına koşar).

RIZA

Gel bakalım dostum, gel arkadaşım, seni çok beklettim. Kusura bakma.

ŞOFÖR AHMET

(Odadan çıkarak) Bey kızacaktır, görürsün bak. Eee ne diyeceğim ona, dolabı veriyor musun?

RIZA

Ben şimdi kendisiyle görüştüm. Zaten seninle şaka etmiştim. Aman kardeşim, bir dolabın lâfı mı olur? Benim senin efendiye hürmetim ve sevgim büyüktür. Anlat böyle kendisine. Öyle bir adamın yanında çalıştığın için cidden bahtiyarsın. Kültürlü, faziletli, insan adam...

ŞOFÖR AHMET

Ağabey, bunları sahi mi söylüyorsun?

RIZA

Mert, temiz, yüksek düşünceli...

ŞOFÖR AHMET

Mayna, amma traş ediyorsun ha.

RIZA

Alicenap, vatanperver, fukaraperver...

ŞOFÖR AHMET

Eyvallah, gidiyorum ağabey, sen beni dinlersen bir doktora görün. (Evvelce baktığı resme işaret ederek)

Haa, bir sualım var. Onu da sorayım da öyle gideyim. Nedir bu? Ötekileri anladım ama, bunu bir türlü söke-medim.

RIZA

Apstre diyorlar.

ŞOFÖR AHMET

Ha, demek resim değil? Doğru düşünmüşüm. Peki ne demek bu?

RIZA

Ben de yapana sordum. Hiçbir şey demek istemedim, siz ne anlıyor ve duyuyorsanız odur dedi. Sence niye benziyor?

ŞOFÖR AHMET

Gücüne gitmesin ama, yarısı bulaşık bezi, yarısı isten kararmış mutfak paçavrası... Para mı verdin de aldın bunu?

RIZA

Tam beş bin lira... Sergide talipleri kum gibiydi ama ben hepsinden evvel davrandım.

ŞOFÖR AHMET

Çok açıkgözsün ağabey... Dedim ya, sen dosdoğru bir doktora git. Eyvallah...

(Şoför çıkar, Rıza bir dakika sahnenin ortasında durup düşünür. Sonra Fazilet, Neriman ve İsmail'in bulundukları odanın kapısına koşar, kapıyı açarak seslenir).

RIZA

Hadi, paydos, bırakın artık o işi. O evlenme olmayacak, nikâh iptal edildi. Zaten o izdivaçtan pek hayır da gelmeyecekti. Kayınpeder bir Allahın belâsı heriftir. Cahil, budala, ayyaş, kendini beğenmiş, eli tabancalı... Oğlunu dersiniz bir serseri... İki tane metresi var, ilk mektepten kovulmuş, kumarbaz, bir tarihte araba çaldığı için tevkif edilmişti. Yırtıp atın o dâvetiyeleri, otele telefon edin, nikâh memuruna vaziyeti bildirin. Dersiniz ki, mukavelemiz nihayete erdi, çünkü Vatan Partisi seçimleri kaybetti. Yenisine sağlık.

P E R D E

İKİNCİ PERDE

BİRİNCİ MECLİS

(Ertesi sabah aynı salon, saat 9)

(Neriman İbrahim)

(İbrahim girer)

NERİMAN

İbrahim, gel bakalım, ben çağırttım seni.

İBRAHİM

Buyurun, Neriman hanım.

NERİMAN

Baban nerede, yok mu?

İBRAHİM

Çarşıya gitti, oradan da camiye gidecek?

NERİMAN

Demek kapıya sen bakıyorsun?

İBRAHİM

Evet.

NERİMAN

Bugün mektep yok mu?

İBRAHİM

Gitmedim.

NERİMAN

Liseyi bitirince ne olacaksın?

İBRAHİM

Daha düşünmedim.

NERİMAN

Ne idi kuzum; demin o merdivenlerdeki gürültü?
Kimler kavga ediyordu?

İBRAHİM

İki numara ile üç numara bahse tutuşmuşlardı, üç
numara kazanınca şimdi iki numara mızıklanıyor.

NERİMAN

Yaa... Nasıl mızıklanıyor?

İBRAHİM

Üç numaranın hanımı, arka balkonda çiçekleri su-
larken iki numaranın balkonunda asılı çamaşırları kir-
letmiş.

NERİMAN

Bugün mü olmuş bu iş?

İBRAHİM

Sabahleyin olmuş ama bu bahane... İki numaraya
mızıklanma lâzım ya!..

NERİMAN

Kuzum neye bahse tutuşmuşlar?

İBRAHİM

Dün gece üç numaradaki avukat, Vatan Partisi seçimleri kaybetti ya, Rıza bey eski Vekile dünyada kız vermez demiş. İki numaradaki mühendis de artık iş işten geçti cayamazlar demiş. Bir ziyafetine sözleşmişler. Bugün nişan bozulunca üç numara iki numaraya sözünü hatırlatmış

NERİMAN

Allah Allah, nişanın bozulduğunu nereden duymuşlar?

İBRAHİM

Ne diyorsun sen Neriman hanım... Haberi ben bu sabah kasaptan aldım. Kasap sebzeciden duymuş. O da sütçü söyledi diyor.

NERİMAN

Peki ama, sütçüye kim söylemiş?

İBRAHİM

Haa, orasını bilemem. Sütçünün kulakları deliktir. Kim bilir kimden duymuş.

NERİMAN

Bütün mahalle çalkanıyor desene. Bu bizim Hatice'nin işi olacak.

İBRAHİM

Kimin işi olduğunu bilemem, ama herkes memnun.

NERİMAN

Neden?

İBRAHİM

O nişanlın olacak kıyafetsizi kimsenin gözü tutmamıştı.

NERİMAN

Ya sen?.. Sen de memnun musun?

İBRAHİM

Allahın bildiğini kuldan ne saklayayım. Ben de sevindim.

NERİMAN

Neden?

İBRAHİM

Ooo, o kadar derinine gitme işin. Söyleyemem...
söylemek istesem de beceremem.

NERİMAN

Ama ben öğrenirim.

İBRAHİM

Nereden öğrenirsin?

NERİMAN

Sabahleyin pencерemde bulduğum çiçeklerden.

İBRAHİM

Yok canım, bak nerelere gittin.

NERİMAN

Parana yazık değil mi senin İbrahim?

İBRAHİM

Canım Neriman hanım, bu işin sana zararı zar mı? Dokunma keyfine.

NERİMAN

Kimin keyfine?

İBRAHİM

İbrahim'in keyfine. Delinin biridir o.

NERİMAN

Kim?

İBRAHİM

İbrahim, kim olacak... Bir havadır tutturmuş gider. Ne kimseden bir şey ister, ne kimseye zarar verir.

NERİMAN

Peki ama, bu işten ne çıkacak?

İBRAHİM

Hiiçç... Meselâ avunmak.

NERİMAN

Yani kendini aldatmak.

İBRAHİM

Sorar mısın, elbet... Evvelki gün mektepten sonra

elime bir kitap aldım, vardım kırlara gittim. Yer yeşil, gök mavi, güneş alev alev... Çimenlere uzandım, mavi gökten kuşlar geçtiler. Kuşlar bana senden haber getirdiler. Ben kuşlarla sana selâm yolladım. Senin bundan haberin oldu mu?

NERİMAN

Yoooo... Nereden olacak?

İBRAHİM

Haa işte, bu çiçek işi de öyle... Sana ziyan vermez yince ne diye alâkalanıyorsun?

NERİMAN

Neyse, başka şey konuşalım. Ben seni ne diye çağırıttım, biliyor musun?

İBRAHİM

Yooo, bilmiyorum.

NERİMAN

Benim bugün arkadaşlarım geleceklerdi buraya, hani düğün hazırlığı için.

İBRAHİM

Evet.

NERİMAN

Fakat ben burada bulunmayacağım. Onları da görmek istemiyorum, anlıyor musun? Kim gelirse yok dersin.

İBRAHİM

Olur.

NERİMAN

Bu kadar.

İBRAHİM

Peki...

NERİMAN

Haa bak, haber vereyim, ben karanfili hiç sevmem....
Hatırında kalsın. Gülü tercih ederim.

İBRAHİM

Alay mı ediyorsunuz? Bak işe, peki, aklımda bulun-
sun.

(İbrahim çıkar, Neriman soldaki odasına girer)

İKİNCİ MECLİS

(Rıza - Fazilet)

(Rıza çalışma odasından, Fazilet sokak kıya-
fetiyle yatak odasından çıkarlar, Rıza'nın
elinde uzunca bir yazı kâğıdı vardır.)

RIZA

Ne o, sokağa mı çıkıyorsun?

FAZİLET

Evet.

RIZA

Saat daha dokuz.

FAZİLET

İşim var.

RIZA

Öğleye dönecek misin?

FAZİLET

Sanmıyorum.

RIZA

Beni yalnız bırakmasaydın. Canım olur mu bu, böyle bir günde?...

FAZİLET

Bu işlerin olacağını bilmiyordum, söz verdim. Mafih etrafta görünmemiz daha iyi. Karı-koca kahrından eve kapandılar demesinler. Hinç renk vermemek lâzım.

RIZA

Bak bunda haklısın.

FAZİLET

Neriman evde.

RIZA

Pekalâ.

FAZİLET

Sen ne yapacaksın?

RIZA

(Elindeki kâğıdı göstererek) Ahali Partisi ileri gelenlerinin bir listesini çıkardım. Bunun üzerinde düşünmek lâzım.

FAZİLET

Çok tanıdığın var mı?

RIZA

Beş on ki işvar tabiî. Ama hepsi uzaktan. Bir selâmlaşmadan ibaret münâsebetler. İnsan böyle bir günün geleceğini nasıl bilebilir! Heriflere bugüne kadar metelik vermedim ki... Ah bilseydim.

FAZİLET

Doğru.

RIZA

Evvelâ partiye on - onbeş bin liralık teberruda bulunarak işe başlamak istiyorum.

FAZİLET

Duyanlar ne derler, aksi tesir yapmasın? Gidenlerin pek yakın dostuydun.

RIZA

Gelenlerin de dostu olabilirim. Ben dostluk için ya-

ratılmış adamım. Kalbim geniş. Bütün insanları, bütün dünyayı içine alır.

FAZİLET

Tabii bütün partileri de.

RIZA

Tabii alır.

FAZİLET

Bana kalsa, bir kaç gün bekleseydin. Arası biraz soğusaydı.

RIZA

Deli misin? Şimdi tam zamanı. Demir tavında iken dövülür. Kimbilir kimler, yeni gelenlerin dostluklarını kazanmak için faaliyete geçtiler. Onlara meydanı boş mu bırakayım?

FAZİLET

Haklısın.

RIZA

Senin sokağa hemen çıkman lâzım mı?

FAZİLET

Yoo, beş on dakika kalabilirim.

RIZA

Şu listeye bir de sen bak. Belki senin de tanıdıkların vardır.

FAZİLET

Ver bakayım.

RIZA

Otur hele, Hatice damadın evinden daha dönmedi ,değil mi?

FAZİLET

Hayır ama, neredeyse gelir.

RIZA

Yüzüğü bırakıp dönecekti.

FAZİLET

Aman o aptalı bilmez misin? Yollarda o camekân senin, bu camekân benim, sallana sallana geliyordur.

RIZA

Bir aksilik çıkmasın da.

FAZİLET

Ne gibi bir aksilik çıkacak? Zorla güzellik olur mu?

RIZA

Mülâyim konuşsaydı, iyice kulağını büktün mü? Ne diyecekti?

FAZİLET

Böyle hallerde ne denirse onu. Kısmet değilmiş.

RIZA

Herif belâlı bir adamdır da... Tabanca ile oynamaktan pek hoşlanır.

... ..

FAZİLET

Korkma, artık bir halt edemez. Onun devri geçti.

RIZA

Doğru... Listeye baktın mı?

FAZİLET

Hem beni lâfa tutuyorsun, hem de listeye baktın mı diyorsun.

RIZA

Bak hele, bak...

FAZİLET

Ona bakarız ya, benim sana söylemek istediğim bir şey var asıl.

RIZA

Nedir?

FAZİLET

Neriman'ın evlenmesi geri kaldı. İyi oldu, kötü oldu, onu düşünmüyorum da, bu kızın evlenme zamanı geçiyor, onun üzerinde duruyorum. Yaş yirmi dört.

RIZA

İsterse elli dört olsun, böyle bir günde onu düşünmem.

FAZİLET

Bilmem. senin kızın...

RIZA

Hele sen şu listeye bak.

FAZİLET

Baktım. Ahsen beyden başkası yok.

RIZA

Ne diyorsun, en mühimi, bravvo...

FAZİLET

Ayrıldığı karısı arkadaşımı. Ahbaplığımız oradan...

RIZA

Ben nasıl oldu da bilmiyorum?

FAZİLET

Bilmem. Söylemek için münasebet düşmedi herhalde.

RIZA

Canım nereden olursa olsun mesele ahbaplıkta. Dolabı daha aldırmadı.

FAZİLET

Herhalde bugün aldırır.

RIZA

Ona bir ziyafet verelim. Bütün arkadaşlarını da ge-

tirsin. Şöyle büyükçe bir şey... Partinin iktidara gelişini kutlayalım. O ziyafette 15 bin liralık çeki de veririm.

FAZİLET

Kendisine sorarız, biraz temkinli ol.

RIZA

Temkinli ol demek kolay. İçim içimi yiyor. Ahsen beyin partide itibarı büyük. İsterse derhal Bakan olabilir diyorlar. Bu, talihin bize bir lütfu, biliyor musun?

(Telefon zili)

(Telefonu açarak) Alô, Rıza Şeker'in evi... Benim. Vay efendim, vay beyefendiciğim... Öyle bir tesadüf ki, insanın akli duruyor. Siz mutlaka keramet sahibisiniz. Biz de şimdi zatıalinizi konuşuyorduk. Karım cariyenizle... Evet. (Telefonu eliyle kapatarak ve göz kırparak sevinçli) Ahsen bey... (Telefona) Ne zaman emrederse-
niz efendim. Dolap emrinizde. İşte burada bekliyor. Devlethaneye kimbilir ne yakışacaktır. Nakliyat şirketine haber verdinizse neredeyse hamalları yollarlar. Endişe buyurmayın ben evdeyim. İşim bile olsa beklerim. Zatı devletlerin arzusu elbette bizim için herşeyden daha mühim bir emirdir. Ahsen beyefendi, refikam cariyenizle bakın iki dakika evvel ne konuşuyorduk: Acaba bugünlerde bir akşam fakirhaneye teşrif buyurmaz mısınız? Partinizin iktidara gelişini beraberce kutlardık. Alı bilseniz beyefendi, bilseniz ne memnunum. Sanki iktidara ben gelmişim gibi. Öylesine seviniyorum.. Mamafih ben söyledim, işte refikam burada. Dedim ki, Vatan Partisi dünyada seçimleri alamaz dedim. Ahali Partisi gibi dinamik, Ahali Partisi gibi genç, Ahali Partisi gibi ener-

jik bir partiye karşı başarı kazanmak imkânsızdır dedim. Ahali Partisi'nin başında Ahsen bey gibi bir kıymet var dedim. İşte kendisi burada. İnanmazsanız sorun. Size Vatan Partisi'nin içyüzü hakkında söyleyeceğim çok şeyler var beyefendiciğim. Belki de tahkikat mevzuu olacak şeyler. Sizin şahsınızı istihdaf eden ne tertipler biliyorum. Sağolun beyefendiciğim. Sizin teveccühünüz kâfi. Sanki kulunuza dünyalar bağışlamış oldunuz. Hürmetler ederim efendim. (Telefonu kapar) Fazilet, bu adam çok mülâyim, çok yumuşak, çok efendi... Kabul etti karıcığım, ziyafeti kabul etti. Gerisi tamam...

ÜÇÜNCÜ MECLİS

(Evvelkiler - Sonra Neriman - Sonra Hatice)

NERİMAN

(Girerek) Hatice geliyor.

FAZİLET

Sersem, nihayet gelebildi.

NERİMAN

Bana uzaktan işaret etti. Neler oldu neler gibilerden elini salladı.

RIZA

Neler olmuş olabilir?

NERİMAN

Bilmem ki...

FAZİLET

Canım ne olacak, tabii çocuğun babası biraz söylenmiştir.

RIZA

Yok, yok. Sen herifi bilmiyorsun, ona deli lâkabını takmaları boşuna değil.

FAZİLET

Hadi artık ben gideyim, geç kaldım. Berbere gideceğim, manikür yaptıracağım, daha bir yığın işim var.

RIZA

Dur Hatice gelsin, ondan sonra... Ne oluyorsun?

NERİMAN

Tabii, hem insan merak eder.

FAZİLET

Kapıda yakalar konuşurum.

RIZA

Yok, yok... Burada hep beraber dinleyelim. İçimde bir sıkıntı var. Bu herif başımıza iş açacak gibi geliyor bana.

FAZİLET

Deli olma, bir şeycik yapamaz.

(Hatice sırtında manto ile girer)

NERİMAN

Nerede kaldın Hatice?

FAZİLET

Patla e'mi, kırk saattir seni bekliyoruz.

RIZA

Çabuk söyle ne oldu?

FAZİLET

Hadi konuş.

HATİCE

Aaa, durun bakayım, zaten canım çıktı. Öyle üstüme varmayın. Nefes alayım biraz.

RIZA

Şimdi nefes almanın sırası mı? Sonra alırsın?

FAZİLET

Pek mi bağırdı, çağırdı herif?

NERİMAN

Ya çocuk ne dedi?

RIZA

Hadi anlatsana?

HATİCE

Neler oldu, neler oldu..

RIZA

Ne oldu? Meraktan çıldıracağım.

HATİCE

Beyefendiciğim, siz evvelâ kendinize mukayyed olun.

RIZA

Neee... Kendime mukayyed mi olayım? Bir fenalık mı yapacakmış? Ben sana söylemiştim Fazilet.

HATİCE

Eğer o alçağı öldürmezsem bana da adam demesinler dedi.

RIZA

Görüyor musun Fazilet?

FAZİLET

Dur bakayım, telâşlanma... Benim de aklımı karıştırma... Dağ başını burası? Nasıl öldürürmüş?

HATİCE

Tabanca ile... Hem gösterdi tabancayı.

RIZA

Şimdi ben ne yapacağım? Eyvahlar olsun.

FAZİLET

Adam öldürmek kolay mı?

RIZA

Kolay ya, öldürür o.

FAZİLET

Ne yaparlar sonra adamı biliyor musun?

RIZA

Biliyorum asarlar.

FAZİLET

Gördün mü?

RIZA

Ama ben de ölmüş olurum. Ona ne buyrulur?

NERİMAN

Baba telâşlanma... Hatice anlatsana şu işi başından, ama tafsilâtıyla.

HATİCE

Vakit bırakmıyorlar ki, küçük hanım. Durun şöyle oturayım. Aklımı başıma toplayayım.

RIZA

Hadi çabuk topla. Akıl dediğin başa ya çabuk toplanır, yahut hiç toplanmaz.

HATİCE

Efendim, gittim, apartman kapıcısına evdeler mi diye sordum, evdeler dedi.

RIZA

Bunları geç.

HATİCE

Geçemem beyefendi, küçük hanım tafsilâtıyla dedi.

RIZA

Bu tafsilât değil, lüzumsuz teferruat.

HATİCE

Benim o kadar incesine aklım ermez.

FAZİLET

Bırakın da anlatsın.

HATİCE

Kapıyı çaldım, kayınpeder kendisi açtı. Arkasında uzun bir hırka.

NERİMAN

Röpdoşambr olacak.

HATİCE

İşte o. Benim o kadarına dilim dönmüyor.

FAZİLET

Devam et...

HATİCE

Saç sakal birbirlerine karışmış, gözleri şiş.

RIZA

Tabii onlar için durum kötü.

HATİCE

Ne istiyorsun hanım, sen kimsin diye suratıma çimkirdi. Bayağı korktum. Gök gürleri gibi konuşuyor. Bir de gözlerini açıyor ki... Şöyle tekerlek tekerlek.

RIZA

Kısa kes.

HATİCE

Hem tafsılâtlı, hem kısa, yo ben öylesini beceremem.

FAZİLET

Canım Rıza, bırak konuşsun.

HATİCE

Ben Rıza beylerden geliyorum dedim, onların hizmetçisiyim. Ama hizmetçi değil de kalfa gibi bir şey. Ya öyle mi, dedi, biraz yumuşadı. Geç otur bakalım, nasıl Rıza bey, kederli mi dedi. Haysiyetime dokundu doğrusu. Ağzından yel alsın, niçin kederli olacaktım dedim. Rıza beye ne, gülüp söylüyor. Ama iyi demedim mi beyefendi?

RIZA

Pekiye söylememişsin ya. Devam et...

HATİCE

Bu sırada mahdumu içeri girdi. O da bir köşeye

geçti oturdu. Ben yüzüğü koynumdan çıkardım. Sizin emanetinizi geri getirdim, selâm ediyorlar, kısmet değilmiş diyorlar dedim. Dedim ama beyefendi, sözümün sonunu bağladım bağlamadım, odada bir bombadır patladı. Herif, nee, bak namussuzun yaptığı işe, diye direk direk bağırmağa başladı. Üzerime yürümeğe kalkıştı. Elçiye zeval yok, bana dokunmayınız, ne olur dedim. tabii beyefendiciğim can havli bu... Derken oğlan da ağlamaya başlamaz mı? Kazık kadar herife ağlamak da ne yakışıyor ya..

NERİMAN

Koca bebek... Tüylerim ürperdi.

HATİCE

Derken o da konuşmağa başladı. Baba ben bu kızı alamazsam kendimi öldürürüm, demez mi? Eh işte ondan sonra olanlar oldu.

NERİMAN

Ne diyorsun, kendimi öldürürüm mü dedi?

FAZİLET

Numara.

RIZA

Olanlar oldu dedin, ne oldu?

HATİCE

Herif, hırkasının cebinden koskocaman bir tabanca

çıkardı. Hırkanın cebinde de tabanca ne geziyor, şaş-
tım doğrusu.

RIZA

Tabanca çıkardı ha, gördün mü Fazilet?

FAZİLET

Çıkarır ya. Ne olurmuş sanki? Tabanca çıkarmak
başka adam öldürmek yine başka.

NERİMAN

Anlat Hatice...

HATİCE

Tabancayı bana doğrulttu, ben feryadı basıp kendi-
mi masanın altına attım. Oğluna «sen intihar etmeden
evvel, ben onların hepsini temizlerim» demez mi?

RIZA

Eyvah..

HATİCE

Tetiğe bastı basacak.

RIZA

Bastı mı?... Bastı mı?

HATİCE

Aman beyefendi, siz de acayip konuşuyorsunuz.
bassaydı ben burada olur muydum?

FAZİLET

Devam et, sonra ne oldu?

HATİCE

Sonunda, hadi defol git, arkandan ben de geliyorum, o kerataya söyle, beş kurşuna hazır olsun! Aşağısı kurtarmaz! dedi.

RIZA

Fazilet beş kurşun...

FAZİLET

Bitti mi?

HATİCE

Bitti hanımefendi.

FAZİLET

Öyleyse hadi sen git.

HATİCE

Pekalâ..

FAZİLET

Haa dur dur...

HATİCE

Durdum.

FAZİLET

Birazdan hamallar gelecekler (Soldaki odayı işaret-

le) İçerdeki dolabı alıp Ahsen beyin evine götürecekler, herifleri içeri alıp dolabı gösterirsin.. Anahtarı üstünde, kilitle ki, yolda kapakları açılmasın. Anahtarı ayrıca ellerine verirsin.

HATİCE

Dolap gidiyor ha?... Vah vah...

NERİMAN

Aman Hatice ukalâlık etme.

RIZA

Heriflere iyi muamele et, bekletme.

FAZİLET

Zaten beyefendi de evde.

RIZA

Yok, yok ben burada değilim.

FAZİLET

Hayır, sonra vaz geçtim, anlatırım. (Hatice'ye) O herif gelirse, benim için yok dersin. Nereye gittiğini, ne zaman döneceğini bilmiyorum dersin. En iyisi seyahata çıktı de.

HATİCE

Peki beyefendi. Sizde olanları anlatınca beyefendi seyyahate gitti derim.

RIZA

Canım, karıştırma bunları. Sadece seyyahate gitti de.

HATİCE

Olur Beyefendi.

FAZİLET

Eğer bir müşkülle karşılaşırsan, küçük hanıma danışırsın.

NERİMAN

Ben de evde değilim, gideceğim.

FAZİLET

Pekalâ, şu halde evde yalnızsın, ona göre davran.

HATİCE

Peki hanımcığim. Benim dışarıda iki dakikalık işim var. Memleketten amcaoglum gelmiş. Nah şu köşede bekliyor. Onu savayım, iki dakikada gelirim.

NERİMAN

Peki git. Ben, sen gelince giderim.

(Hatice çıkar, telefon zili)

RIZA

(Telefonu açarak) Alô... Evet burası, Rıza Şeker'in evi. Rıza bey ben. Siz kimsiniz? Alô... Alô... Canım ses versene iki gözüm, kimsin sen? Hay Allah, ses gelmiyor, kapattı. Al beş paralık da bundan.

NERİMAN

Kesilmiştir baba.

RIZA

Yok canım, kesilmiş falan değil. Adamın nefes almasını duyuyordum. Ses pek yakından geliyor. Dinledi, dinledi, sonra çat diye kapattı.

FAZİLET

Mutlaka bir yanlışlık olacak. Ne diye kapatsın?

RIZA

Vallahi anlamadım. Dur bakalım, belki bir daha açar.

FAZİLET

Hadi ben gidiyorum. Sen de hemen çıkacak mısın?

RIZA

Yok çıkacak falan değilim, mahsus söyledim, Hatice'nin ne geveze olduğunu bilirsin. Herif gelirse ne kadar tembih etmiş olsam yine ağzından kaçırır. İyisi mi beni gitmiş bilsin.

FAZİLET

Haklısın, Allahaismarladık. Fazla telâşlanma.

RIZA

Güle, güle...

(Fazilet çıkar).

RIZA

Neriman.

NERİMAN

Söyle baba..

RIZA

Herif gelir mi dersin?

NERİMAN

Zannetmemi.

RIZA

Onlar iktidardan düştüler diye, ben canımdan mı olacağım.

NERİMAN

Daha neler..

RIZA

Ama değil mi ya? Kapıcıyı çağır, yahut kendin git, bir iyice tembih et. Ben evde yokum, desin. Anladın mı?

NERİMAN

Anladım baba. Böyle der ve oradan giderim.

RIZA

Kim olursa olsun bırakmasın. Sakın ha... Bey yok desin.

NERİMAN

Peki, şimdi konuşurum.

RIZA

Ben soyunup biraz uzanacağım. Akşam gözümü kırpmadım. Bir tuhaflığım var.

NERİMAN

Tabii uykusuzluktan.

RIZA

Hadi sen dediğimi yap.

NERİMAN

Şimdi.

(Neriman antre kapısından çıkar, Rıza birkaç saniye masanın üzerindeki listeyle meşgul olduktan sonra yatak odasına girer.)

(Sahne bir iki saniye boş kalır. Dışardan Fuat Yurtsever'in sesi duyulur).

FUAT YURTEVER'İN SESİ

Nasıl evde yok, inanmam. Her tarafı arayacağım.

HATİCE

(Dışardan) Buyurun arayın, yok diyorum.

FUAT

Şöyle kenara çekil. Evvelâ şuradan başlayalım.

(Rıza pijama ile yatak odasından çıkar).

FUATIN SESİ

O alçağın leşini yere sermeden buradan dışarı ayak atmam, anlıyor musun?

RIZA

(Çırpınarak) Nee, geldi... Aman yarabbim... Ben ne yapayım? (Çalışma odasının kapısına koşar) Buraya saklansam... Yok şıp diye bulur. (Yatak odasının kapısına koşar) Ya burası? Olmaz... Gizlenecek fare deliği yok.

HATİCENİN SESİ

Efendiciğim, Allah rızası için beni dinleyin.

FUATIN SESİ

Dinlemem, sen de, o dalaverecinin adamı değil misin? Bırak şunu geberteyim.

RIZA

Aaa.. Aa. Bu herif çıldırmış. Maksadını saklamıyor da... Peki ne yapmalı. Hah buldum (Soldaki odaya dalar).

DÖRDÜNCÜ MECLİS

(Fuat — Hatice)

(Önde Fuat, arkada Hatice girerler, Fuat'ın elinde tabanca vardır)

FUAT

Ben şimdi seni kulaklarından yakalar sığındığın delikten çıkartırım kerata.

HATİCE

(Endişe ile etrafına bakınarak) Bakın, yok işte. Ben yalan söylemem.

FUAT

Ama doğru da söylemezsin. Canım kulağıma mı inanayım, yoksa sana mı? İki dakika evvel köşedeki tütüncüye telefon ettirdim. Kendisi açtı. Ben Rıza Şeker, ne istiyorsunuz, dedi. Telefondaki sesini ben bile duydum.

HATİCE

Mademki öyle hadi bakalım bulun.

FUAT

Bulacağım, hem de senin gözlerinin önünde geberleceğim. Şu odada. (Açar bakar) Yok... Bu odada (Açar bakar) Burada da yok. Kadın, doğru söyle, nerede?

HATİCE

Vallahi, billâhi gitti diyorum size, niçin inanmıyorsunuz. Ben Müslüman kadınıam.

FUAT

Müslümansarı o gâvuru himaye etme. Beni de din-den imandan çıkartma. O halde bu odada (Hücûm edip açar, bakar) Yok yok, sanki yer yarıldı, yerin dibine girdi. Tuh Allah müstahakını vermesin. Fuat bey şu tah-sisi yaptır, hatırımı kırma... Fuat bey, ihaleyi bu adama kazandır, yabancın değil, ne olursun... Fuat bey, kulun kurbanın olayım, bu bi çareyi şu makama yerleştir... Vekil arkadaşlara maskara oldum. İş takip etmekten bir gün bakanlığımı anlıyamadım. Niçin.. Allah şahidim olsun ki, para için değil. Aklımı çelip beni methede ede arşı alâya çıkardı. Ben oradan tepe taklak düşerken de durup seyrime bakı. Vekilliği kaybetmeyi bir kenara

bırak, mebus bile seçilemedim. Ben onun uğruna herşeyimden oldum. O bana parti iktidardan ayrıldı diye kız vermekten vaz geçti. Yağma yok, bu namertliği dünyada yanına koymam. Onun kanı helâldır helâl. Söyle nerede?

HATİCE

Ne diyeyim, siz lâkırdı anlamıyorsunuz ki.. Gitti diyorum. Siz telefon ettirince tabanları yağlayıp, beni sevenler tutmasın diye kaçtı gitti. Gözlerimle gördüm. Ayy ayy, çekin o tabancayı burnumun ucundan.

(Kapı zili)

HATİCE

(Sevinçle) Kapı çalınıyor.

FUAT

Kımıldama, beynini dağıtırım, ses vermeyeceksin.

(Kapı zili)

HATİCE

Ama çalınıyor.

FUAT

Çalınsın.

HATİCE

Olmaz. Kapıcı benim için evde demiştir. Dünyada geri dönmezler.

FUAT

Pekâlâ git bak, ama imdat ister. benim bu... o

herifi öldürmeğe geldiğimden bahsedersen bilmiş ol ki, kurşunu beynine yersin. Kim geldi ise, derhal sav.

(Kapı zili)

HATİCE

Ayyy... Alacaklı gibi çağıyorlar. Gidip bakayım.

FUAT

Hadi git, ben de şu odayı arıyacağım.

HATİCE

Hâlâ mı ümidinizi kesmediniz? Bu ne inat.

FUAT

Çok söylendin, hadi!

(Hatice çıkar, Fuat bir müddet ayakta durarak kimin geldiğini anlamak üzere dışarsını dinler.)

BEŞİNCİ MECLİS

(Fuat - Birinci Hamal - İkinci Hamal - Hatice)

İKİNCİ HAMAL

(Dışardan) İpleri arabadan aldın değil mi Ali?

BİRİNCİ HAMAL

Görüyorsun ya, sen yürü hele...

(Fuat soldaki odaya, hamallar ve Hatice salona girerler)

BİRİNCİ HAMAL

Nerede dolap?

HATİCE

İşte şu odada (Soldaki kapıyı açar ve içerdeki Fuat'a seslenir) Müsaade edin beyefendi, hamallar dolabı alacaklar. (Birinci hamal içeri girer, Hatine onu takip eden ikinci hamala) Anahtarı üstünde, kilitle de al cebine koy. Yolda kapak açılmasın. Hanını öyle tembih etti.

İKİNCİ HAMMAL

Olur.

(Fuat soldaki odadan çıkar. Tabancayı cebine koymuştur, fakat eli cebindedir).

FUAT

Pencere ardına kadar açık, bahçe bir karış aşağıda... Belki de oradan atlayıp gitti. Haa, ne dersin. Mutlaka öyle yaptı. Ben geiriken buradaydı, sesimi duyup sıvıştı.

HATİCE

Size evde yok demiştim, ben onu bilirim.

FUAT

Ahh kerata. kaçtı elimden... Ama bu seferlik...

HATİCE

Bence burada boşuna vakit kaybediyorsunuz şimdi.

FUAT

Nereye gidiyor içerdeki dolap?

HATİCE

Ahsen beyin evine.

FUAT

Hangi Ahsen bey?..

HATİCE

Siz de amma ahret suali soruyorsunuz beyefendi.
Ne bileyim ben. Hem size ne?

FUAT

Ahsen Kayaoğlu olmasın?

HATİCE

Belki odur, belki de değildir. Kim bu Kayaoğlu?

FUAT

Yeni iktidarın erkânından... Bakan olacak diyorlar.

HATİCE

Nasıl bildiniz o olduğunu?

FUAT

Biz iktidara geçtiğimiz günlerde senin o kahrolası efendin bana da bir dolap yollamıştı da ondan bildim.

HATİCE

Haa demek âdeti böyle.

FUAT

Ben ona âdeti göstereceğim.

HATİCE

Hediye vermek de mi yasak?

FUAT

Sonunda seni o dolabın içine sokmasa, yasak değil tabii. Ah rezil ah alçak!

BİRİNCİ HAMAL

İçerden, soldaki odanın kapısını açarak ve başını dışarı uzatarak) Çekilin kenara, destur, dokanmasın.

P E R D E

ÜÇÜNCÜ PERDE

(Aynı sabah, saat 11 suları. Mabus Ahsen Kayaoğlu'nun apartmanında çalışma odasında yız. Daha küçük bir apartman. Herşey en pahalı cinsinden, fakat dağınık, hattâ perişan. Adamın bekâr olduğu bu manzaradan da belli oluyor. Sağda pencere, arka cephede sağda antreye açılan kapı, solda yatak odasının kapısı. Bir yazıhane, koltuklar, kanapeler, duvarlar yağlı boya tablolara boğulmuştur.)

BİRİNCİ MECLİS

(Fazilet - Nihat)

(Perde açıldığı zaman Fazilet bir koltukta oturmaktadır. İkide bir saatine bakmasından sabırsızlandığı anlaşılır. Bir iki saniye sonra açılır, Nihat Karapınar girer. Fazilet'le birbirlerine tecessüsle bakarlar. Nihat bir yere ilişir, kalkar, tabloları seyre başlar. Yerinde duramaz bir hali vardır. Bu sırada ikisi de kaçamaklı bakışlarla birbirlerini gözetlemektedirler.)

NİHAT

(Kelimeleri yutarcasına hızlı konuşmaktadır) Hanımefendi, böyle kenardan köşeden birbirimizi gözetleyeceğimize gelin isterseniz tanışalım ve konuşalım.

Nasıl olsa epey bekleyeceğimiz anlaşılıyor. Hiç olmazsa canımız sıkılmaz. Bendeniz İstiklâl Gazetesi partiler muhabiri Nihat Karapınar. Yaşım yirmi beş. Beş senelik gazeteceyim. Bekârim. Allah'ın yarattığı mahlûk olarak güzel kadını, yemişlerden kavunu, sebzelerden Ayşe kadın fasulyesini, çiçeklerden krizantemi severim. Bayıldığım renk kırmızı, ama şu dudağınızdaki kırmızı, tercih ettiğim koku tabiatta çimen kokusu, kadında fam, arzuladığım müzik saatına göre bazan caz müziği, bazan da alaturkadır. Kulüp sigarası ve Kulüp rakısı içerim. Berberde traş olurum, her yemekte pilâv yemeği isterim. Benim hakkımda bu kadar malûmat kâfi mi...

FAZİLET

Fazla bile. Adım Fazilet, yaşım otuz. Birçok şeyler severim ama en fazla sevmediğim gevezeliktir

NİHAT

Tamamen sizin fikrinizdeyim. Bakın anlaşmaya başladık bile... Ben de bilhassa iyi kapanmayıp musluklardan, her nevi nezleden ve siyasi nutuklardan nefret ederim ki, bunların hepsi kendi nevilerinde gevezeliktir. Ahsen beyin nesi oluyorsunuz?

FAZİLET

Hakkımda verebileceğim malûmatı verdim. Buraya Ahsen beyle konuşmağa mı geldiniz?

NİHAT

Evet, konuşacağım. Elliden fazla sualım var. Ko-

nuşacağım ve bu konuşmayı parçalara ayıracağım. Siyasî kısımları mülâkat şeklinde birinci sahifeye koyacaklar. Şahsî kısımları bir araya getirip röportaj haline sokarak iç sahifelere verecekler. Bahsettiği tasavvurlar, projeler olursa onları da daha evvel yazmaları için başmuharrir, fıkra muharririne söyleyeceğim ki, sonra bunlar tatbik edilirken, bakın biz söylemiştik, yaptılar diyebilsinler. Yâni sizin anlayacağınız, bir kasabın koyunu parçalara bölmesi gibi, ben de Ahsen beyle görüş-tüklerimi kısımlara ayıracağım.

FAZİLET

Çok tuhaf bir gençsiniz. Ahsen beye ne soracaksınız?

NİHAT

Siz cevap verebilecek misiniz?

FAZİLET

Bildiğim kadarını tabii söylerim.

NİHAT

Evvelâ röportaj suallerinden başlayalım. Evli mi, bekâr mı?

FAZİLET

Bekâr.

NİHAT

Evlenmiş de ayrılmış mı, hiç evlenmemiş mi?

FAZİLET

Dul.

NİHAT

Kaç seneden beri?..

FAZİLET

Sekiz.

NİHAT

Çocuğu?

FAZİLET

Bir tane, erkek, onsekiz yaşında.

NİHAT

Esmer kadınlardan mı hoşlanır, sarışınlardan mı?

FAZİLET

Kumrallardan.

NİHAT

Mavi gözlüleri mi tercih eder, yoksa kara gözlüleri mi?

FAZİLET

Elâ gözlüleri.

NİHAT

Yeniden evlenmeyi düşünüyor mu, düşünmüyor mu?

FAZİLET

Düşünmüyor.

NİHAT

Evinde istirahat zamanlarında terlik mi giyer, yoksa ayakkabı ile mi dolaşır?

FAZİLET

Ayakkabı ile dolaşır, terlikten nefret eder.

NİHAT

Yatakta pijama mı giyer, yoksa hiçbir şey giymemeyi tercih mi eder?

FAZİLET

Pijama giyer.

NİHAT

Teşekkür ederim. Hakkınızda vermek istemediğiniz bütün ınalûmatı edindim. Ahsen beyin sevdiği kadın tipi olarak kendinizi anlattınız. Onun pek mahrem hususiyetlerini biliyorsunuz, demek ki, çok yakınısınız. Sekiz senedenberi dul olan bu adam sizi alamadığına göre de, demek ki evlisiniz. Tamam değil mi?..

FAZİLET

Lüzumundan fazla zeki ve ondan da fazla mütecessissiniz.

NİHAT

Tecessüs mesleğimin ilk şartı. Zekâyâ gelince, mektepteki hocalarımdan başka herkes şimdiye kadar fikrinize iştirak etti.

FAZİLET

Yalnız tuhaf değil, aynı zamanda hoş çocuksunuz.

NİHAT

İltifatınıza teşekkür ederim. Sizi tekrar görebilecek miyim?

FAZİLET

Ooo, ooo fazla acelecisiniz.

NİHAT

Dünyaya gelmek için dokuz ayı, mektebe başlamak için yedinci yaşı, kadınlardan hoşlanmak için kendimi bilmeyi beklemedim.

FAZİLET

O halde, beni tekrar görmeyi istemek için bu kadar beklemek bile size fazla gelmiştir.

NİHAT

Sizi tekrar nerede ve ne zaman görebileceğimi söylerseniz, bana büyük bir iyilik yapacaksınız.

FAZİLET

İyilik mi, neden?..

NİHAT

Suallerimi Ahsen beye bırakacağım ve başka büyüklerin peşine düşeceğim. Ya bulamam, beş on dakika sonra yine gelirim, ya da işim uyar, bir iki saat sonra uğrarım. Her iki halde de ya sizi burada göremem, yahut

istediğim gibi konuşamam. Tekrâr nerede buluşacağız.

FAZİLET

Beni evimde daima ziyaret edebilirsiniz. Kapımız dostlarımıza açıktır. Yalnız daha evvel telefon edin. Sizi kocamla da tanıştırayım. Kızılay'da Rıza Şeker apartmanında birinci katta oturuyoruz.

NİHAT

Teşekkürler ederim hanımefendi. İşte bunlar suallerim. Tekrar karşılaşıncaya kadar sizi her gece rüyamda göreğim. Elinizi öpeyim de ayrılayım.

FAZİLET

Güle güle...

(Nihat çıkar)

İKİNCİ MECLİS

(Şoför Ahmet - Fazilet)

(Şoför Ahmet, elinde bir yığın telgrafla girer)

ŞOFÖR AHMET

Hanımefendi, sana bir şey soracağım.

FAZİLET

Sor bakalım Ahmet.

ŞOFÖR AHMET

Bizim beye ne oldu?

FAZİLET

Ne gibi?

ŞOFÖR AHMET

Biraz evvel telgrafçı da bana aynı suali sordu da cevap veremedim. Bu saate kadar 87 telgraf gelmişti. Bu gelenlerle 97 oldu. Merdivenleri çıkıp inen müvézziin bacaklarında derman kaimadı.

FAZİLET

Haa.. Tebrik telgrafları olacak. Seçimleri aldılar ya...

ŞOFÖR AHMET

Eee, bizim bey zaten mebus değil miydi?

FAZİLET

Partisi iktidarı kazandı canım.

ŞOFÖR AHMET

Ben onu ahababı az adam bilirdim. Yanında beş senedir çalışırım, beş yeni insan görmedim. Meğer dünyayı tanıyormuş. Telgrafları açtım. Tüccarlar, tüccarlar, tüccarlar... Valiler, valiler, valier... Müdürler, müdürler, müdürler... Haa bir de ocak başkanlarıyla, bucak başkanları var.

FAZİLET

(Saatına bakarak) Ahsen bey hayli geç kaldı.

ŞOFÖR AHMET

Senin burada olacağını biliyorsa şimdi neredeyse

gelir. Hanımefendi demin buradan çıkan delikanlıya ne dersiniz?

FAZİLET

Ne gibi ne derim?

ŞOFÖR AHMET

Biraz çatlak değil mi?

FAZİLET

Öyle gibi.

ŞOFÖR AHMET

Dün gece buna benzer birini daha gördüm de, o mu daha çatlak, bu mu diye düşünüp duruyorum.

FAZİLET

Kimi gördün?

ŞOFÖR AHMET

Rıza bey isminde birini. Bizim beyle arasında bir dolap meselesi var. Onu halletmeğe gitmiştim.

FAZİLET

Haa, gelen sen miydin?

ŞOFÖR AHMET

Ne demek gelen sen miydin? Sen orada mıydın ki?..

FAZİLET

Sen mi gittin demek istedim?

(Kapı zili)

ŞOFÖR AHMET

Buyurun işte, yine kapı. Telgraf olacak... Hay Allah... (Çıkar).

ÜÇÜNCÜ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Birinci Hamal ve İkinci Hamal)

BİRİNCİ HAMAL

(Dışardan) Nereye konacak?

ŞOFÖR AHMET

Şu odaya şu odaya...

İKİNCİ HAMAL

(Dışarıdan) Aç kapıyı...

ŞOFÖR AHMET

Tamam, getirin.

İKİNCİ HAMAL

Bu kapıdan girmez bu meret.

BİRİNCİ HAMAL

Yere yatıralım.

İKİNCİ HAMAL

Hadi...

BİRİNCİ HAMAL

Bırakma.

(Dolabı büyük bir gürültü ile yere bırakırlar.)

ŞOFÖR AHMET

Yavaş olun be... Gitti dolap. İçinde ayrıca bir şey küt etti.

BİRİNCİ HAMAL

Nereye koyacağız.

ŞOFÖR AHMET

Şimdilik şuraya koyun.

(Hamallar, dolabı gösterilen köşeye koyarlar.)

İKİNCİ HAMAL

İşte anahtar.

ŞOFÖR AHMET

Koy üstüne.

BİRİNCİ HAMAL

Vay canına. Dışarda ayaz berbat. Kamyon da bir hızlı geldi ki, dondum...

İKİNCİ HAMAL

Ben de öyle... Eyvallah...

ŞOFÖR AHMET

Güle güle... (Fazilet'e) Demin söylediğim dolap bu işte... Antika imiş. Herifi kandırıncaya kadar neler çektim ben bilirim.

(Kapı zili)

ŞOFÖR AHMET

İşledi mübarek. (Kapıya doğru gider)

(Dolabın içindeki Rıza'nın hapsurduğu duyulur. Şoför geriye dönüp bakar)

FAZİLET

Kuzum bu ses ne?. Nerden geliyor? Birisi hapsurdu...

ŞOFÖR AHMET

Bana da öyle geldi. Yukarıdan yahut, aşağıdan olacak. Yeni apartman bunlar... Tavanlarla döşemeler kâğıttan ince... (Şoför çıkar)

DÖRDÜNCÜ MECLİS

(Fazilet - Ahsen)

(Ahsen girer)

AHSEN

İşte geldim. Affedersin sevgilim, seni çok beklettim değil mi?

FAZİLET

Zararı yok Ahsen. Tebrik ederim. Telefon edecektim, sonra nasıl olsa kendim gideceğim dedim.

AHSEN

Teşekkür ederim, bilsen seni nasıl özledim.

FAZİLET

Hadi, hadi... O gürültü, patırdı arasında aklına bile gelmemişimdir.

AHSEN

Zalim.

AHSEN

Yalancı...

(Öpüşürler).

AHSEN

Nasıl, seninki seçimleri kaybettiklerine üzgün mü?..

FAZİLET

Perişan.

AHSEN

Vah, vah, acıdım...

FAZİLET

Alay etme.

AHSEN

Oooo, dolap nihayet gelmiş ha... Kusura bakma, senin kocan mocan ama, pek pis dalkavuk, çok aşağılık herif, korkunç menfaatperest. Müzayedede şu dolabı elimden almak için yapmadığını koymadı, sonra seçimlerin neticesi anlaşılır gibi olunca bana kabul ettirmek için yalvardı durdu. Lâf olsun diye vaz geçtim, dedim, az kalsın ağlayacaktı.

FAZİLET

Biliyorum, oradaydım.

AHSEN

Eli sıkılacak adam değil,

FAZİLET

Halbuki o seninle dost olmayı kuruyor. Ne olur fazla sert davranma...

AHSEN

Seni o kadar seviyorum ki...

FAZİLET

(Boynuna sarılarak) Canım benim. Ben de seni çok özlemişim

(Dolabın içinde hapsirik. Ahsen tam kadını öperken geri dönüp bakar)

FAZİLET

Yukarı katta biri nezle olmuş olacak. Demin de duyduk, tavan pek ince anlaşılan.

AHSEN

Yavrum benim. (Tam kadını öpmek üzere iken hapsuruk. Dönüp bakar.) Eyy, fazla oluyor...

FAZİLET

Aldırma... (Gülüşürler, Ahsen Fazilet'i öper)

AHSEN

Bir viski içer miyiz?

FAZİLET

Tabii.

AHSEN

Yemek meselesini sonra konuşuruz.

FAZİLET

Olur canım...

AHSEN

Yazıhanenin alt gözünde hepsi var. Şamfıstığı falan da bulacaksın.

FAZİLET

Sana o kadar da söyledim. Yazıhaneye viski konur mu?

AHSEN

Bekârlık Fazilet, bekârlık. Hem doğrusu kolayıma da geliyor.

(Fazilet yazıhanenin alt gözündeki tepsi, viski şişesi, soda, iki bardak ve cam bir kâse içinde fıstık çıkarır. Bardaklara viski koyar. Ah-sen onu seyretmekte, aynı zamanda konuşmaktadırlar)

AHSEN

Bugün öyle güzelsin ki...

FAZİLET

Demek bu kadar iş arasında onun da farkına varıyorsun.

AHSEN

Ne demek farkına varabiliyorum. Ondan başka bir şey görmüyorum ki... Gerisine boş ver.

FAZİLET

Sabahleyin niçin çıktın?

AHSEN

Grup toplantısı vardı. Malûm ya, bugün mecliste Cumhurbaşkanı ile meclis reisi seçilecek. Cumhurbaşkanı-
nında müttelikiz ama, meclis reisinde anlaşılmadık. On-
ların istedikleri pek aşağılık bir herif. Uçan kuşa borç-
lu. Beni bile dolandırdı. Beş bin lira kumar borcunu
sonradan inkâr etti.

FAZİLET

Yine çok mu kumar oynuyorsun Ahsen!...

AHSEN

Pek çok değil, ne yapayım bu iptilâdan kurtulamı-
yorum. Güzel kadınlardan kurtulamadığım gibi.

FAZİLET

(Viski bardağını verir.) Büyük başarılar kazanma-
na.

AHSEN

Mersi.

BEŞİNCİ MECLİS

'(Evvelkiler - Şoför - Nihat Karapınar)

ŞOFÖR AHMET

Beyefendi bir gazeteci geldi.

AHSEN

Atlat.

ŞOFÖR AHMET

Sabahtan beri bekliyordu, çıktı, yine geldi.

AHSEN

Evde mi dedin?

FAZİLET

Sahi Ahsen, sana söylemeyi unuttum. Biraz evvel de buradaydı. Pek yalvarıyor. Zeki, cana yakın bir şey. Suallerini bıraktı. İşte masanın üstünde.

AHSEN

Şimdi vaktim yok.

FAZİLET

Ama, gazetecilere şirin görünmeğe mecbursun. Bil-hassa bu ilk zamanlarda... Sonra ne istersen yap.

AHSEN

(Sualleri alıp bakarak) Daha neler, daha neler, bu suallere cevap vermek akşama kadar sürer.

FAZİLET

Canım kısa kesersin.

AHSEN

Sen sıkılmayasın.

FAZİLET

Hayır sıkılmam.

AHSEN

Peki öyleyse, geç bakalım yatak odasına.

FAZİLET

Burada kalamaz mıyım?

AHSEN

Çok iyi olur, viski bardakları, güzel bir kadın. Ah-sen bey için iyi reklâm yaparlar.

FAZİLET

Peki, peki, geçiyorum. (Yatak odasına geçer).

AHSEN

(Şoföre) Çağır şunu.

(Şoför çıkar, Nihat girer)

NİHAT

Beyefendi rahatsız ettim. Ben İstiklâl Gazetesinden Nihat Karapınar.

AHSEN

Buyurun.

(Nihat etrafına bakınarak Fazilet'i arar).

AHSEN

Bir şey mi arıyorsunuz?

NİHAT

Yok, hayır efendim. Mülâkata geldim. Suallerimi bırakmıştım.

AHSEN

Evet gördüm, elli sual.

NİHAT

Halk o kadar merak ediyor ki, az bile...

AHSEN

Bunları parçalara ayıralım.

NİHAT

Ben de öyle düşünmüştüm ama cevapları.

AHSEN

Bir ikisine bugün cevap vereyim, gerisini yarına bırakalım. Bugün çok meşgulüm.

NİHAT

(Sırıtarak) Malûm...

AHSEN

(Kaşlarını çatarak) Malûm olan ne?

NİHAT

Biliyorum beyefendi.

AHSEN

Neyi biliyorsunuz?

NİHAT

Parti grubu içtimai, meclis içtimai.

AHSEN

Haaa, tabî... Bugün size iktidarımızın getireceği yenilikler hakkında izahat vereyim. Bu size kâfi gelir. Yarın sabah da ayrıca konuşuruz. Yazıyor musunuz?

NİHAT

(Kâğıt kalem çıkararak) Yazıyorum efendim.

AHSEN

(Gezinip konuşarak) Bizim gayemiz, bu memleket-te demokrasiyi tesisle beraber suistimallerle, hırsızlıklarla, iltimasla mücadele etmektir nokta. Devri sabıkta bu milletin çektiği en büyük ızdıraplar hep bu ezeli dertlerimiz yüzünden olmuştur nokta.

NİHAT

Beyefendi pek acele konuşuyorsunuz.

AHSEN

Çünkü acele işim var.

NİHAT

O işler pek aceleye gelmez.

AHSEN

Hangi işler?

NİHAT

Tabî devlet işleri...

AHSEN

Devam edelim. Bunlar için derhal üç kanun projesi hazırlıyacağız, çok ağır cezalar koyacağız.

NİHAT

Enteresan.

AHSEN

Gelelim asıl mühim meselemize üç nokta... Bu memlekette geniş bir ahlâk ve fazilet mücadelesi yapacağız. Aile yuvasının temizliğini muhafaza için geniş bir kampanya açacağız. Zinaya karşı şiddetle harekete geçeceğiz.

NİHAT

Siz mi beyefendi?

AHSEN

Evet. Kanun teklifini ben yapacağım. Zina eden kadın ve erkek hele iki taraftan biri evli olursa 15 sene hapis cezası yiyecekler. İşte böylece bu memleket sat-hını kaplayan mülevves örtüyü kaldırıp atacağız. Sonra kumarla mücadele edeceğiz nokta. Kumarbazlara da en ağır cezaları vereceğiz. Bir kanun da bunun için hazırlıyoruz. Bugünlük bu kadar kâfi mi?..

NİHAT

Siz kâfi diyorsanız tabii kâfi...

AHSEN

Güle güle yarın sabah 10 da beklerim.

NİHAT

Geleceğim Beyefendi. (Etrafına bakınır)

AHSEN

Bir şey mi arıyorsunuz?

NİHAT

Hayır beyefendi, iyi eğlenceler.

AHSEN

İyi eğlenceler mi?

NİHAT

İyi günler demek istedim.

AHSEN

Teşekkür ederim.

(Nihat çıkar.)

AHSEN

(Yatak odasının kapısına giderek) Konuşmamı beğendin mi?. Nasıl, sen soyunup yattın ha... Halbuki ben bir viski daha içecektim. Sen de mi istiyorsun, dur getireyim. (Bardaklara yeniden viski koyar ve yatak odasına girer.)

(Sahne bir iki saniye boş kalır. Ondan sonra dolabın içinden birbirini takip eden üç hapsirak duyulur. Ahsen sırtında yalnız gömlek bulunduğu ve ayakları çıplak olduğu halde görünür, etrafı dinler, sağa sola bakınır, tekrar geri döner.)

AHSEN

(Yatak odasından içeriye) Hayret. Ses pek yakından geliyor. Sanki odadaymış gibi.

FAZİLET

(İçerden) Daha neler. Son günlerin gürültüleri senin sinirlerini bozmuş. Dur bakayım.

(Bu sırada dolabın içindeki Rıza'nın, kapağı yumrukladığı duyulur. AhSEN yatak odasına dalar, elinde bir tabanca ile geri döner, sırtında yalnız kombinezon bulunan ve çıplak omuzlarına etekliğini örtmüş olan Fazilet, kendisini takip etmektedir)

AHSEN

Dolabın içinde birisi var.

FAZİLET

Zannetmem. Kim olacak? Aç bakalım, ama ihtiyatlı davran.

AHSEN

Kimsin sen? Çık dışarı, yoksa ateş ederim.
(Dolap yumruklanır)

FAZİLET

Kapak kilitli, çevir anahtarı, ama kenarda dur.

AHSEN

(Anahtarı çevirir) Hadi, çık bakalım dışarı. Ellerini yukarı kaldır da öyle çık. Yoksa kurşunu yersin.

(Rıza, sırtında pijama ile perişan bir halde ellerini yukarı kaldırmış olduğu halde dışarı çıkar. Soğuktan çeneleri birbirine vurmaktadır)

FAZİLET

(Çılgık çılgığa) Hihhhh! Rıza... Kocam...

(Elleriyle yüzünü kapar. Bu sırada sırtını örtten eteklik yere düştüğü için büsbütün çıplak kalır)

AHSEN

Rıza bey, sizsiniz ha... Bizim bu vaziyetimize sakın kötü mâna vermeyiniz. Bakın izah edeyim.

RIZA

Beyefendiciğim, ben de... Bendeniz de şefkat ve ihtimamınıza muhtacım. Dondum, sağlam zatürrie oldum. Kızıştırıcı bir şey, biraz alkol. Bir viski lütfen.

(Üç defa üst üste hapsirir)

P E R D E

DÖRDÜNCÜ PERDE

(Dört sene sonra Rıza Şeker'in apartmanında bir gece. Dekor birinci perdenin aynı. Yalnız Rönesans dolabın yerine pikaplı büyük bir radyo konmuştur)

BİRİNCİ MECLİS

(Fazilet - Neriman - İsmail)

FAZİLET

Saat 12 oldu ama, dâvetiyelerin yazılması da bitti. Şimdi biraz dinlenelim çocuklar. Ondan sonra sofrada oturulacak yerleri tesbit edelim. Ben gidip Haşmet'e bir bakayım. Yine bugün keyifsizdi.

İSMAİL

Haşmet de kim?

NERİMAN

Annemin köpeği.

İSMAİL

Haaa, öyle ya... Unutmuştum. Geçmiş olsun.

(Fazilet çıkar)

NERİMAN

Bıktım bu evdeki köpek lâkırdısından. Annemin ölümünden sonra eve gelen bu kadınla beraber bitip tükenmeyen bir köpek bahsi de başladı. Köpek yemek yemiyor, köpek peklik çekiyor, köpek acaba niçin bugün fazla asabî... Başka lâkırdı yok. Koca ev köpek kulübesine döndü. Bıktım artık, bıktım, bıktım...

İSMAİL

Sinirlenme, işte nihayet kurtuluyorsun. Bunca seneye dayandıktan sonra, şimdi isyan etmen garip.

NERİMAN

Doğru ama, artık burama geldi.

İSMAİL

Birkaç gün daha sabret. Yalnız bir kaç gün. Şimdi umumî ahvali nasıl üvey annenin?

NERİMAN

Bir gazeteciyle ahabap. Adı Nihat galiba. Sık sık buraya geliyor. Sonra tabîî Ahsen bey de var.

İSMAİL

Mükemmel... Nasıl evlenmekten memnun musun Neriman?

NERİMAN

Yaş otuzu buldu amca.

İSMAİL

Daha neler. Benim hesabıma göre yirmisekiz olmalısın.

NERİMAN

Otuz demektir.

İSMAİL

Memnun musun?

NERİMAN

Sevincimden uçuyuyorum. Eteklerim zil çalıyor.

İSMAİL

Niçin? Dört sene evvel böyle konuşmuyordun. Yine zenginsin, yine istediğin gibi gezip eğleniyorsun, yine etrafında kız erkek arkadaşların.

NERİMAN

Onlar çoktan değişti. Eskiden etrafımdakiler hep delikanlılar, kısa pantolon giymekten yeni vazgeçmiş çocuklardı. Şimdi kırkını ellisini açmış, saçlarına kır düşmüş birtakım adamlar görüyorum. Basmakalıp kelimelerle bana kur yapanlar şimdi bunlar. Zaten yaşlanmaya başladığımı bundan anlıyorum. Etrafımda bir boşluk, bir mânasızlık var. Günler hep birbirinin aynı. Dün ne yaptıysam bugün aşağı yukarı aynıni tekrarlıyorum. Bir yeknesaklık, bir sönüklük, bir heyecansızlık. Dekor hep o dekor. Hareketler hep o hareketler, sözler hep o sözler. Sanki bir kuklalar dünyasında yaşıyorum. Bazan avaz avaz bağırmak, hıçkıra hıçkıra ağlamak istiyorum.

İSMAİL

Bana bak, bir kız bizde böyle konuştu mu eh artık onun evlenme zamanı geldi, geçiyor deriz.

NERİMAN

Alay ediyorsunuz amca.

İSMAİL

Bana kalsa, senin en büyük ızdırabın inançsızlığın kızım, hiçbir şeye inanmaman. Bunu dört sene evvel de söylemiştim. Hani şu evvelki nikâhın hazırlıkları sırasında.

NERİMAN

Yok, şimdi o sevdadan da vazgeçtim. Bir yere tutunmak, bir şeye bağlanmak istiyorum. İçinde mütema-diyen düşmekte olduğum boşluktan kurtulmak istiyorum.

İSMAİL

Sevda dedin de aklıma geldi. Ne oldu o senin dört sene evvelki kapıcının oğlan?

NERİMAN

Liseyi bitirdi, bir büroda çalışıyor ama, az para aldığı için durumları değişmedi.

İSMAİL

Onu sormuyorum, anlamak istediğim çiçek faslı.

NERİMAN

Haa, o halâ devam ediyor. Karanfiller kalktı, şim-
li yalnız gül geliyor.

İSMAİL

Ne diyorsun, o komedi hâlâ bitmedi ha?...

NERİMAN

Doğrusu bu işi ben şimdi pek gülünç bulmuyorum.

İSMAİL

Allah, Allah, bu ne değişiklik. kulaklarıma inanamı-
yorum.

NERİMAN

Gülünç bulmuyorum, çünkü nihayet bu adamın
bağlandığı bir şey var. Ümitsiz de olsa bu yine bir ya-
şama, hattâ bir mes'ut olma sebebi.

İSMAİL

Evlendiğin çocuk kimin nesi?

NERİMAN

Bir mebusun oğlu. Ahsen bey diyorlar. Hani demin
söylemiştim, annemin ahbabı.

İSMAİL

Tabii yine baban seçti!

NERİMAN

Evet, üvey annemin yardımıyla babam.

İSMAİL

Tabii yine zengin.

NERİMAN

Evet.

İSMAİL

Kız, ya sevemezsen...

NERİMAN

Seveceğimi sanıyorum, evlenmek istiyorum.

İSMAİL

Daha evvel anlaşıp, severek evlenseydi.

NERİMAN

Belki doğru ama, vakit kalmadı amca. Son otobüsü kaçırmak istemem.

İSMAİL

Ne denir, haklısın.

(Neriman yerinden kalkar, pencerenin önüne giderek dışarısını seyrederek. Sükût)

NERİMAN

Aaaa, bakın amca, sizin evde hâlâ ışık var. Bu saatte hayret.

İSMAİL

Büyük oğlanın odasındadır. Ticaret Mektebini bi-

tirdikten sonra bir bankaya girdiğini biliyorsun. Gündüzleri bankada çalışıyor, geceleri de bir ticarethanenin defterleriyle meşgul.

NERİMAN

Ama bu kadarı fazla. Yazık çocuğa.

İSMAİL

Ne yapalım, ben artık ihtiyarladım. Çalışma sırası şimdi onda. Buna rağmen inan bana yine de hesabı denk getiremiyoruz. Hayat çok pahalı.

NERİMAN

Biliyor musunuz amca, ben de bazan bunları düşünüyorum da isyan ediyorum. Bir bizim halimize bakın, bir de sizin.

İSMAİL

Bir memlekette bazı insanlar hırsız çeteleri kurarak en ufak zahmete katlanmadan yüz binler, milyonlar kazanırken bazıları geceyi gündüze katıp iğne ile kuyu kazdıkları halde yine sürünürlerse, o memlekette mutlaka bir şeyler olur. Görürsün bak Neriman, bu devir değişir. Zaten sen de biliyorsun ki, değişme alâmetleri pek fazla...

NERİMAN

Evet, haklısın amca...

İSMAİL

Bana bak, nereden açtın bu bahsi. Bir düğün gece-

sinin arefesinde evlenecek kızla görüşülecek şeyler mi bunlar?

NERİMAN

Ölüp gideceğim, bir gün beni ciddiye aldığınızı görmeyeceğim galiba amca. Niçin bu bahisleri benimle konuşmak istemiyorsunuz?

İKİNCİ MECLİS

(İsmail - Neriman - Sonra Fazilet - Sonra Rıza)

(Fazilet girer)

İSMAİL

Haşmet nasıl?

FAZİLET

Zavalılık öyle yatıyor. Pek mazlum, pek sessiz bir hali var. Yüreğime dokundu. Mutlaka hasta. Ne yapmalı bilmem ki... Eve bir baytar çağıralım mı dersiniz?...

İSMAİL

Canım belki uyuyordur.

FAZİLET

Amma yaptınız ha... İsmail bey, ben köpeğimi bilmez miyim? Yemin ederim ki hasta...

NERİMAN

(Sinirli) Hadi rica ederim. Çalışacaksak çalışalım, saat kaç oldu?

(Rıza girer)

RIZA

Vay, vay vay... Dâvetiye faslı ha... Eh Allah bugünleri de gösterdi... Birader bey de burada... Ben onu başka memlekette sanıyordum. Çünkü burada olsaydı, üç dört ayda bir telefonla olsun hatırımı sorardı. Çocuklar, Fazilet, siz içeride çalışın. Şimdi Ahsen bey buraya gelecek. Haber yollamış. Başbaşa görüşecek işlerimiz var. (İsmail'e) Merhaba İsmail...

İSMAİL

Merhaba ağabey...
(El sıkışırlar)

RIZA

Zayıflıyorsun.

İSMAİL

Sen de şişmanlamağa devam ediyorsun.

RIZA

Su içsem kilo alıyorum, hayret...

İSMAİL

Ne var ne yok? Şurada burada ayaklanmalar oluyormuş diye duydum. Tabii gazetelere yazdırmıyorlar.

RIZA

Yak canım, birtakım baldırı çıplaklar... Üç beş kişi. Merak etme, haklarından gelinir.

İSMAİL

Şüphe mi var?

FAZİLET

Ehemmiyetsiz şeyler... Tabii kıskanıyorlar.

RIZA

Bir memlekette böyle azgın, böyle muhteris muhalefet bulunur ve bu muhalefet cahil halkı mütemadiyen tahrik ederse netice böyle olur. Ama görürsün bak, onu susturmanın da çaresini bulacağız. Bence heriflerin hepsi birer cânî... Asmalı topunu birden.

İSMAİL

Hepsi senin dünkü arkadaşların.

RIZA

Kim demiş?.. Hiçbirisi değildir. Bir müddet onlara inandım, işte o kadar. Bu memlekette bir partiden ötekine geçmeyen politikacı mı kaldı ki, şimdi suçlu imişim gibi bana bu sözleri söylüyorsun.

İSMAİL

Başka şey konuşalım. İşler nasıl?

RIZA

Çok şükür, şöyle böyle...

İSMAİL

Daha zengin olmuşsun diye duyuyorum.

FAZİLET

Herkes niçin bizim paramızla meşgul, anlamıyorum.

RIZA

Sen yine ilk mektep muallimisin değil mi İsmail?

İSMAİL

Evet. Artık tekaütlük çağı yaklaşıyor, yoruldum.

RIZA

Hem de ne pisipisine... Elin veletleriyle uğraş dur, onları adam edeceğim diye... Olacak dâva mı bu?

İSMAİL

Babalarını örnek tuttuklarına göre pek güç.

RIZA

Halbuki benim sözümü dinleseydin, neler olmazdın.

İSMAİL

Ağabey bu bahsi kapatalım, biraz sinirliyim.

RIZA

Beyefendi sinirliymiş. Hem burnunun dikine git, sefil ol, hem de sonra sinirliyim de... Yok, yok, bu hale artık göz yumamam. Yarından tezi yok, sana bir meclisi idare âzalığı.

İSMAİL

İstemem.

RIZA

Bir umum müdürlük... İşte, korkma...

İSMAİL

Eksik olsun, istemem.

RIZA

Benim şirketlerden birinde dolgun maaşlı bir vazife.

İSMAİL

Deli misin, dünyada olmaz.

FAZİLET

Hadi Neriman, biz kâğıtları toplayalım da içeri gelim. İsmail bey siz de konuşmanız bitince gelirsiniz.

İSMAİL

Olur.

(Fazilet ve Neriman çalışma odasına girerler)

RIZA

Bana bak, sen delinin biri olabilirsin. Ama nihayet kardeşimsin. Herkes beni ayıplıyor. Bu halinle beni küçük düşürmeğe hakkın yok.

İSMAİL

Ne varmış halimde?

RIZA

Aptal, sürünüyorsun.

İSMAİL

Senin gibi mi olayım istersin!

RIZA

Benim gibi olamazsın ya... Hiç olmazsa yakını... Benzeri...

İSMAİL

Tabancayı şakağıma dayar, intihar ederim daha iyi.

RIZA

Vay beyim vay... Bu ne âzamet! Ne çekiyorsan zaten bu dikkafalıktan çekiyorsun.

İSMAİL

Rıza, beni dinle...

RIZA

Ne var?

İSMAİL

Memleketin içine sürüklendiği bu felâketlerin haki-ki sebebi nedir biliyor musun?

RIZA

Felâket mi? Ne felâketi?... Ben aynı fikirde değilim. Siz yarını bekleyin. Bugünkü sıkıntıların mükâfatını yarın göreceğiz.

İSMAİL

Hangi yarından bahsediyorsun, biz o yarınları çok bekledik. Bırak sözümü tekmilliyeyim. Geçirdiğimiz felâketlerin sebebini araştırırken en mühim nokta gözü-müzden kaçıyor, farkında mısın?

RIZA

Neymiş o mühim nokta?

İSMAİL

Senin daima ayakta kalman.

RIZA

(Gülerek) İstersen oturayım. Ne dersin?

İSMAİL

Devirler değişiyor, iktidarlar düşüyor, politikacılar birer birer yuvarlanıyor, fakat sen daima ayakta kalıyorsun. Tıpkı bir Hacıyatmaz gibi, seni yere sermenin imkânı yok.

RIZA

Doğrudur. Ben kolay kolay yere serilmem.

İSMAİL

Seni yere sermenin imkânı olmayınca, bu işlerin düzelmesini ummak da nafile.

RIZA

Allah Allah...

İSMAİL

Bu memleette asırlardır manzara hep aynı... Suiistimal, kanunsuzluk, akla gelen gelmeyen hırsızlıklar, binbir türlü rezalet, vay bunu yapan politikacıların haline... Hepsini alaşağı... Gelsin seçim, gelsin yeniler... Oooohh artık kurtulduk. Yeni ümitler, yeni vaadler, ne-

şe, sevinç... Millet bayram yapıyor. Yeni gelenler de sapına kadar namuslu adamlar ha... Hepsinde Vatan sevgisi, kanun saygısı, hizmet arzusu gırla... Eski günler artık unutulacak. Bu milletin çektiği ızdıraplar dindirilecek. Memleketin iliklerine işlemiş yaralar kapanacak. Fakat ne mümkün. Çünkü sen, hayatta ve ayaktasın.

RIZA

Aman ne güzel nutuk... Pek eğleniyorum.

İSMAİL

Bir müddet, kısa bir müddet süren bir bekleme devresi. İktidar değişmesinden birkaç gün sonra yavaş yavaş sessizce harekete geçiyorsun. Buna hoş görününe, ötekini methetme, üçüncüye hulûs çakmak... Neticede hepsine birer birer hulûl... Ondan sonra, çık meydana korkma. Ahmet'e rüşvet, Ali'ye komisyon, Hasan'a daha başka gizli hizmetler ve hepsine dalkavukluk... Aman efendim sizden iyisi yok... Aman efendim sizin fikirlerinizden mükemmeli yok... Aman efendim, sizin hata etmeniz asla imkânı yok... Adamların gözlerini kapatıyorsun, kulaklarını tıkıyorsun, düşüncelerini, muhakemelerini durduruyorsun. Adamlar da bu işe teşne, buna lââyık ve hazır. İşte böylece facia yine başlıyor. Yine şun-istimaller, yine kanun çiğnemeler, yine binbir türlü rezaketler. İktidar yine gafil, yine mücrim... Millet yine şaşkın, yine perişan... Nihayet bardak bir gün yine taşıyor. Vay vatan hainleri vay... İndirin iktidardan bu kanun, bu millet düşmanlarını... Kimi müstebit ve budala, kimi kaçakçı ve hırsız, kimi alçak ve namussuz... İyi ama bunların bu hale gelmesine yardım eden, hattâ sebep olan kim? Kim yol gösteriyor? Onlar yaptıklarının cezasını çeksinler, alâ, ama sen niçin ayakta kalasın?..

Sen binanın temelindeki çamur, sen hastanın kanındaki mikrop, sen ağacın gövdesindeki kurt. Dinsin istiyoruz bu acıklı hava... Bir havanın çalınması şartsa nasıl dîner. Çalgı ve çalgıcı aynı oldukça. Sen dalkavuk, sen ezeli ve ebedi hacıyatmaz, bence en büyük mücrim sensin. Onlar birer değersiz kukla, iplerinden tutup oynatan sen.

RIZA

Bitti mi?

İSMAİL

Evet, bitti, bu kadar...

RIZA

Sen benimle böyle konuşmazdın. Nen var, sarhoş musun?

İSMAİL

Evet, sarhoşum. Yeis ve keder sarhoşu.

RIZA

Yine sarhoşsun ya, hadi hadi kusuruna bakmam ben.

İSMAİL

Ama görüsün, yine de bu işin sonu gelecek.

RIZA

İçerde seni bekliyorlar.

(İsmail akdınların bulundukları odaya girer)

RIZA

Hatice, Hatice...

HATİCE

Geldim beyefendi...

RIZA

Kapıya mukayyed ol. Ahsen bey gelecek.

HATİCE

Peki efendim.

RIZA

Viski hazırla...
(Kapı zili)

RIZA

Hah işte geldi. Çabuk... (Antre kapısına giderek)
Buyurun, buyursunlar beyefendi.

ÜÇÜNCÜ MECLİS

(Rıza Ahsen - Sonra Hatice)

AHSEN

Merhaba. Nerede sizinkiler?...

RIZA

İçerdeler beyefendi. Düğün dâvetilerini yazıyorlar.

AHSEN

Haa, iyi... Biz biraz konuşalım. Sonra onları da görürüz.

(Hatice elinde tepsi ile girer, Rıza alır, çekilmesini işaret eder. Hatice çıkar)

RIZA

Bir viski beyefendiciğim.

AHSEN

Mersi, içerim. Offf yoruldum... Parti gurubu pek uzun sürdü. Başbakan sonuna kadar kal demeseydi, dünyada bu kadar gecikmezdim.

RIZA

Ne oluyor beyefendi?

AHSEN

Ne olacak, son günlerin hâdiseleri... Şu baldırı çıplakların nümayişleri.

RIZA

Cahillere, garazkârlara, hasutlara aldırmayın beyefendi. Ben eminim tarih sizin adlarınızı altın harflerle yazacak. İsimleriniz büyük devlet adamı olarak asırlardan asırlara, nesillerden nesillere intikal edecek. Dante gibi, Zola gibi, Bayron gibi...

AHSEN

Fakat bunların hiçbiri devlet adamı değil sanırım Rıza bey...

RIZA

Zararı yok beyefendi, büyük adam ya... Siz demokrasiyi ayaklar altına almışsınız. Suçunuz buymuş. Büyük Amerikan reisicumhuru George Vaşington ne demiş? Devlet benim dememiş mi? Siz de bunu söylüyorsunuz.

AHSEN

Fakat bu Vaşington'un değil, onbeşinci Lui'nin lâfıdır Rıza bey...

RIZA

Zararı yok beyefendi, söylemiş ya... Siz ona bakın. Zatiâliniz, Başbakanımız, bir çok Bakanlarımız Allahın bu millete ihsan ettiği nadir kıymetlersiniz. Sizlerin hataya düşmeniz, insan düşüncesinin kabul edeceği bir ihtimal olamaz. Ayak takımına aldırmayın, yola devam.

AHSEN

Siz, nüfusu nazar sahibi, mütalâalarına önem verecek bir dostsunuz Rıza bey, fikirlerinizi Başbakana da nakledeceğim. Başka ne var ne yok?

RIZA

Oooo, Amerikalı sermayedarların temsilcileriyle bugün görüştüm beyefendi.

AHSEN

Haa, söylüyordunuz. Netice ne oldu?

RIZA

Kuracakları fabrikaya Sanayi Vekâletinden müsaa-

de alırsak bize, yâni zatı devletlilerine ve bendenize def'aten 250 bin dolar, bilâhare kârdan da yüzde 10 hisse vereceklerini söylediler. Daha doğrusu buna kendilerini ikna ettim.

AHSEN

Peki bunu nasıl temin ediyorlar?

RIZA

Noterden tasdikli taahhütname verecekler.

AHSEN

Pekalâ... Muamele karar safhasına intikal edince bana haber veriniz. Vekille görüşürüm.

RIZA

Başüstüne...

AHSEN

Bir de İnhisarlar Vekâletine satmamız mukarrer arazi meselesi vardı. Bitti mi o iş?

RIZA

Bugün neticelendi efendim.

AHSEN

Araziyi kaç a aldık?

RIZA

80 bin liraya...

AHSEN

Hükûmete kaçâ satabileceğiz?

RIZA

Vallahî en azından bir milyona.

AHSEN

Güzel. Başka görüşülecek işimiz var mı?

RIZA

Yok beyefendi.

AHSEN

Peki, hadi sizinkilerin yanına gidelim. Nasıl, düğün hazırlıkları bitti inşallah?

RIZA

Bitti çok sükür.

AHSEN

Son günlerin gaileleri yüzünden ben pek alâkadar olamadım.

RIZA

Ne ehemmiyeti var beyefendi. Ben hepsini yaptım.

AHSEN

Bizim damat olacak serseri yardım etseydi bari. Ama o eğlence ile meşgul.

RIZA

Gençlik beyefendi, gençlik... Daha iyi gözü arkada kalmaz.

AHSEN

Rıza bey...

RIZA

Emredin

AHSEN

Artık aramızda bu teklifli tekellüflü konuşmadan vazgeçsek. Öyle ya akraba olduk. Siz bana senli neni hitap etseniz, ben de sizinle öyle konuşsam.

RIZA

Aman efendim, estağfurullah, haya ederim, teeddüb ederim. Benin size olan derin saygım, hayranlığım, nihayetsiz takdir hislerim böyle bir muameleye asla imkân bırakmaz. Mazur görün. Zatiâliniz, kulunuza Rıza dersiniz bu samimiyetle bendenizi ihya edersiniz, ama ben zatiâlinize aynı şekilde hitap edersem hicabımdan ölürüm.

(Bu sırada dışardan, caddeden gittikçe yaklaşan bir gürültü gelir. Bu gürültü bir zırlı birliğin geçişinden hasıl olan gürültüdür. Gittikçe mübalâgalı bir şekilde akse başlar)

RIZA

Bu gürültü ne acaba beyefendi?

AHSEN

Anlamadım, durun bakalım.

(Rıza pencereye koşar, Ahsen onu takip eder)

RIZA

Aaa, tanklar... Ne var, ne oluyor beyefendi?

AHSEN

Vallahi bilmiyorum.

RIZA

Manevra mı?

AHSEN

Bu saatte!

RIZA

Yoksa bir ayaklanma falan mı? Belki onu bastırmaya gidiyorlardır.

AHSEN

Sanmam.

RIZA

Telefon... Telefon edelim.

AHSEN

Sahi, durun, valiyi arayalım.

(İkisi hirden telefonun başına koşarlar)

DÖRDÜNCÜ MECLİS

(Evvelkiler - Sonra Neriman Fazilet
İsmail - Hatice)

(Üçü de girdikleri odadan çıkarlar)

NERİMAN

Baba, ne oluyor?

FAZİLET

Rıza, söylesene bu gürültü ne?

RIZA

Durun canım, birşey yok, caddeden tanklar geçiyor.

İSMAİL

Tanklar mı?

AHSEN

Telefon cevap vermiyor.

RIZA

Polis müdürünü arasaydık.

FAZİLET

Rıza, korkuyorum.

RIZA

Durun, durun ses etmeyin. Beni de büsbütün şaşırtmayın.

AHSEN

Polis müdürü de cevap vermiyor... Bir şey yok Fazilet hanım, emin olun mühim bir şey yok.

İSMAİL

Radyoyu açalım, radyoyu...

(Hepsi birden radyonun başına koşarlar. Neriman açar)

RADYO

Dikkat... Dikkat... Demokrasimizin son dokuz sene de ikinci defa içine düştüğü buhran karşısında Türk Silâhlı Kuvvetleri tekrar memleketin idaresini ele aldılar.

İSMAİL

İhtilâl... İhtilâl... Duyuyor musunuz, ihtilâl bu?

RIZA

İhtilâl mı dedin? Niçin, kime karşı? Peki şimdi ne olacak? Yâni iktidar düşecek, hükûmet değişecek mi?

İSMAİL

Canım duymuyor musun, ordu idareyi ele aldı diyor.

FAZİLET

Aman yarabbiim. Ne yapacağız?

AHSEN

Durun canım, sükûneti elden bırakmayın, telâşlanmayın.

RIZA

İhtilâl diyorlar yahu, sağır mısın? İşitmiyor musun?
İhtilâl...

RADYO

Dikkat... Dikkat...

NERİMAN

Olacağı işte buydu sonunda.

İSMAİL

Evet, nihayet.

RADYO

Demokrasimizin son dokuz senede ikinci defa içine
düştüğü buhran...

RIZA

(Radyo ile aynı zamanda) Kapatın şu radyoyu...
Kapatın diyorum. Sükûnetle düşünemiyorum.
(Neriman radyoyu kapatır)

RIZA

Demek ihtilâl ha... Ahsen bey kardeşim, hadi kalk
sen evine git.

AHSEN

Deli misin Rıza bey, bu vaziyette nasıl eve gide-
rim?

RIZA

Gidersin kardeşim, tıpış tıpış. Gitmen lâzım.

AHSEN

Ciddî mi konuşuyorsunuz Rıza bey?

RIZA

Gayet ciddi...

AHSEN

Caddenin haline baksanıza. Ben o caddeye çıkamam.

RIZA

Canım seni kim tanıyacak Burada kalıp da bizim de başımızı yakma. Git kardeşim... Senin de elbet alınacak tedbirin vardır.

AHSEN

Yok, yok, işi c kadar büyütme... Zaten görürsünüz birşey olacağı yok. Suçumuz ne? Bize ne yapabilirler? Ne diyebilirler?

RIZA

Tabî bir şey yapamazlar, bir şey diyemezler. Ama sen git. Burada gözükmek. Sonra canım elbette hepiniz mes'uliyet mevkiinde bulunan insanlarsınız. Sizleri evlerinizde arayıp da bulamazlarsa kaçtı derler, başka ye-

re sığındı derler. Nene lâzım? Neye üstüne alınasın?
(Bağırarak) Hatice... Hatice diyorum...

HATİCE

(Girerek) Buyurun efendim.

RIZA

Pardesü, şapka, baston, yol göster... Ahsen bey gidiyor.

AHSEN

Rıza bey, bana karşı böyle davranacağınızı doğru-su hiç ümit etmezdim.

RIZA

Ben de etmezdim. Ben de etmezdim amma, şu tank-lara ne demeli?

AHSEN

Öyleyse gidelim. Yine görüşürüz. Haa, hani bana senli benli hitaptan hicap duyardınız Rıza bey!..

RIZA

Aman be birader, sen de amma uzun ettin ha... Hadi git...

(Ahsen çıkar)

RIZA

Hadi durmayın bir şeyler yapın.

FAZİLET

Ne istiyorsun?

NERİMAN

Ne yapalım baba?

RIZA

Balkona çıkıp tankları alkışlayın. Yaşa varol diye bağırın. Yahu hepinizin ağzı var. Allah hepinize ikişer el vermiş.

İSMAİL

Rıza, sakın ol.

RIZA

İhtilâl var, ihtilâl... Ne lâkırdı anlamaz adamsın.. Nasıl sakın olurum. Hadi durmayın. Evlenme Dairesine telefon edin. Nikâh kaldı dersiniz. Gazinoya telefon edin, düğünden vazgeçtiğimizi söyleyin.

NERİMAN

Baba yine mi? Pazarlık bu seferde mi bozuldu?

RIZA

Kızım dinle.

NERİMAN

Ben senin dalaverelerine vasıta olmaktan bıktım biliyor musun? Yetişir artık! Hepinizden bıktım.

RIZA

Gözünü seveyim, ayaklarının altını öpyemi kızını yapma... Bir evlenme meselesi tutturup beni ateşe atma. Ben bu vaziyette öyle bir herifin oğluna nasıl kız veririm... İhtilâl var, ihtilâl... El âlem ne der? Yeni gelenler ne yapar? Nihayet bir evlenmecik bu, vazgeçiver. Zaten kayınpeder kayınpeder dediğimiz kim? Şimdi beni söyletme, namussuzun hırsızın biri. Oğlu ise sefih... Sarhoş, zampara...

(Neriman koşarak odasına girer)

İSMAİL

Fena yaptın Rıza.

FAZİLET

Şimdi sırası mıydı? Yavaş yavaş söyledin.

RIZA

Yahu siz, toptan çıldırdınız mı? Böyle bir izdivaç artık mümkün mü? Ben aklımı peynir ekmekle yemedim. Bırakın bunu şimdi, biz ne yapacağız? Siz onu söyleyin. Saklanalım.

İSMAIL

Saklanmak mı?

FAZİLET

Niçin?

RIZA

Niçin mi? Hava biraz durulsun. Böyle bir günde hiç belli olmaz. İnsan kaşla göz arasında gürültüye gidiverir. İsmail, biz sana misafir geliyoruz.

İSMAİL

Bana mı?

RIZA

Öyle ya... Benim kardeşimden yakın kimim var? Bir karında yattık, aynı anadan süt emdik.

İSMAİL

Öyle istiyorsan öyle olsun. Ben ne diyebilirim.

RIZA

Haydi Fazilet toplan. Yükte hafif, pahada ağır nen varsa al. Ama bir çanta, o kadar. Anlıyor musun? İsmail, sen de ona yardım et. Ben yazı odamdaki evraka bakacağım. Haydi kımıldanın biraz. Kanınız mı dondu?

İSMAİL

Peki, peki...

FAZİLET

Gidiyoruz.

(İsmil'le Fazilet yatak odasına, Rıza çalışma odasına girerler. Sahne bir saniye boş kalır)

BEŞİNCİ MECLİS**(Neriman İbrahim)**

(İbrahim antreden girer. Neriman elinde küçük bir valizle odasından çıkar. Sokak kıya-fetiyledir. Karşılaşır.)

İBRAHİM

Hahh, ben de seni arıyordum küçük hanım. Hatice pek telâşlandığınızı haber verdi.

NERİMAN

Nereden anlamış?

İBRAHİM

O anlar. Parasız tellâl, bütün apartman halkına haber verdi. Korkmayın, hep buradayız. Ben varım. Caddede mahşer... Tanklar, tanklar, tanklar... Tanklarda genç subaylar alkışlayanlara el sallıyorlar. Önce hepimiz korktuk ama sonra anladık. Şimdi Hatice bile kapı önünde el çırpıyor. (Valizi görerek) Ne o, nereye böyle?

NERİMAN

Gidiyorum.

İBRAHİM

Bu saatte, dışarıda kıyamet koparken mi?

NERİMAN

Beni yine seviyor musun İbrahim, eskisi gibi?...

İBRAHİM

Bak hele... Nereden nereye. O kadar derinlere gitme... Dur aklımı başıma toplayayım.

NERİMAN

Cevap ver?

İBRAHİM

Yaa, iyi... Söylet beni. Sonra yine alay et. Lâkırdıya yekûn tut, gülden bıktın da yoksa yine karanfil mi istersin.

NERİMAN

Beni hâlâ seviyor musun İbrahim, sen onu söyle?..

İBRAHİM

Öyle desem ne çıkacak?

NERİMAN

Benimle evlenmek ister misin?

İBRAHİM

Eh, oldu olacak, isterim diyelim.

NERİMAN

Bak, herşeyim hazır. Hadi götür beni. Götür buradan. Kurtar bu evden.

İBRAHİM

Ciddi mi söylüyorsun?

NERİMAN

Hâlâ duryor musun?

İBRAHİM

Yok be, yine bir oyun bu... Bey ne der, hanım ne der, komşular ne der? Bak meczubun işine, bak deli İbrahim'in yaptığına demezler mi?

NERİMAN

Demezler, bana kimse karışamaz. Eğer sen beni almazsan şimdi sokağa fırlayacağım. Önüme ilk çıkan adama beni al, beni götür diyeceğim.

İBRAHİM

Ne haddine. Hele alsın, gözünü patlatırım.

NERİMAN

Hadi götür öyleyse sen.

İBRAHİM

Bana bak, bunun altından ne çıkacak? Adam, ne çıkacaksa çıksın. Hadi yürü bakalım. Önüme düş. Buradan çıktığını göreyim, ondan sonra inanmayı düşünürüm. Yürü...

(Neriman son defa etrafına bakınır, sonra süratle çıkar)

İBRAHİM

Ciddî gidiyor. Kız, bana bak. (Arkasından çıkar)

ALTINCI MECLİS

(Rıza - Fazilet - İsmail)

(Rıza çalışma odasından, Fazilet de İsmail ile yatak odasından çıkarlar. Fazilet'in elinde küçük bir çanta vardır ve koluna da bir manto atmıştır)

RIZA

Hazır mısınız? Neriman nerede?

FAZİLET

Vallahi bilmem. Odasında olacak herhalde.

RIZA

Haber verin.

(Telefon zili)

RIZA

Sussu Açmak yok, ses etmeyin, kımıldamayın.

(Telefon zili devam eder)

RIZA

Hadi gidelim. Fazilet paraları aldın mı?

FAZİLET

Aldım.

RIZA

Ya mücevherleri?

FAZİLET

Onları da.

(Telefon zili)

RIZA

Yine balşadı. Açayım mı? (Makinenin yanına kadar gider). Aaah, açamayacağım. Korkuyorum. Fakat şeytan aç diyor. İçimde öyle bir his var ki, açarsam iyi olacak. (Elini makineye sürer ve çeker) Adam ne olursa olsun açacağım. (Açar) Alô... Evet ne istiyorsunuz? Kim kim? Anlamıyorum? Nihat mı? Gazeteci Nihat değil mi? Sen misin ruhum? Halâ gazetede misin? Dur Dur... Bak sana kimi vereceğim (Telefonu eliyle kapayarak Fazilet'e) Nihat... Al konuş... Tatlı konuş... Bir şeyler imâ et, vaadlerde bulun... Gazetecidir, çok dostu vardır. Bizim için ümit kapısı.

İSMAİL

Rıza, senin ağzından çıkanı kulağın duymuyor.

RIZA

Karışma, can pazarı bu, ukalâlık istemez. (Fazilet'e)
.Al haydi.

FAZİLET

(Şaşkın) Nihat bey siz misiniz? Merhaba... Neler oluyor kuzum? Korkuyorum, çok korkuyorum. Bize de birşey olur mu dersiniz Nihat bey?

RIZA

Nihat de, beye lüzum yok... Samimi ol... Biz varız diye sıkılma... Canım bunları sana ben mi öğreteceğim!

FAZİLET

(Mütereddit, ürkek) Eksik olmayın... Eksik olma Nihat. Vallahi bilmem pek telâştayım. Yok yok... Tabii şimdi müsterih oldum.

RIZA

Ver bana şu telefonu... Beceriksiz! (Telefonu alarak) Nasılsın Nihat? Ah kardeşim, aaahh sorma... Ağlıyorum, sevinçten ağlıyorum. Hep ağlıyoruz. Ben de şimdi seni arayacaktım. Allah bize bugünü de gösterdi. Her tarafım titriyor, kalbim heyecandan çatlayacak gibi. Muhteşem, şanlı, kahraman ordumuz var olsun. Ama hep konuşmuyor muyduk, bu işler böyle gitmez demiyor muyduk? Bu dünyada yapılanın cezası yine bu dünyada çekilir demiyor muyduk? Canım diyorduk. sen unuttmuşsun. İstersen sor, nah, işte buradalar... Karıma sor... Kardeşime sor. Ben duvara yazmıştım, bu adamların sonu kötü demiştim. Sabıklar hep yakalandılar öyle mi? Ahsen de mi? Evinin önünde ha?... Lâyıktır, ne yapsalar lâyıktır o heriflere... O vatan ve millet hainlerine... O alçaklara... O hırsızlara... Kim, kim bu ihtilâli ya-

pan? Başlarında kim var? Tanıyor musun? Sahi mi söylüyorsun? Beni de takdim eder misin? Ellerini öpeyim. ayaklarına kapanayım. Ne yapсам şükranımı ödeyemem.

(Eliyle karısına işaret eder. Bu işaret «otur, müsterih ol» mânâsınadır.)

RIZA

(Telefona) Şimdi yanında amcazaden mi var? Onlardan ha? Ver Allah rızarsı için... Ver gözünü seveyim.

FAZİLET

Ne oluyor? Siz anladınız mı?

İSMAİL

Yine yakayı kurtarmaya uğraşılıyor.

RIZA

(Telefonu eliyle kapayarak Fazilet'e) Götür çantayı yerine, soyun. Nereden çıkardınız bu kaçmayı efendim. (Telefona) Binbaşım, sayın binbaşım, şahsınızda şanlı, kahraman, asil ordumuzu selâmiarım. Ellerinizden öperim. Varol büyük Türk ordusunun şerefli subayı... Sağol milletin göz bebeği... Ağlıyorum binbaşım, sevin-cimden ağlıyorum.

FAZİLET

Ne oluyor, kuzum bana da anlatın?

İSMAİL

Hacıyatmaz yere serilmişti, yine doğrulmaya çalışıyor (Güler).

RIZA

(Telefonu eliyle kapatarak) Güle güle binbaşım. Beni gönülden çıkarmayın. Rıza Şeker kulunuzu. İsmim hatırlınızda kaldı ya... Ellerinizden öperim. (Telefonu kapar) Haydi durmayın. Neriman nerede? Çağırın Neriman'ı. Bayrakları asın, bayrakları. Büyük küçük ne kadar bayrak varsa pencerelere asın. Evvelâ biz asmış olalım.

İSMAİL

Ne yapıyorsun, gece bayrak asılır mı Rıza?

RIZA

Ne gecesi? Zavallı, bu memleketin ufuklarında yükselen güneşi halâ görmüyor. Benim aptal kardeşim, uyan... Uyan. (Balkona doğru hücum ederek) Yaşasın...

P E R D E

CEVAT FEHİMİ BAŞKUT'un

Bütün Tiyatro Eserleri

- 1 — BÜYÜK ŞEHİR
- 2 — AYARSIZLAR
- 3 — HACI KAPTAN
- 4 — KÜÇÜK ŞEHİR
- 5 — KOCA BEBEK
- 6 — PAYDOS
- 7 — SANA REY VERİYORUM
- 8 — SOYGUN
- 9 — KADIKÖY İSKELESİ
- 10 — MAKİNE
- 11 — HARPUTTA BİR AMERİKALI
- 12 — KLEOPATRANIN MEZARI
- 13 — TABLODAKİ ADAM
- 14 — ÖBÜR GELİŞTE
- 15 — HACI YATMAZ
- 16 — GÖÇ
- 17 — BUZLAR ÇÖZÜLMEDEN
- 18 — HEPİMİZ BİRİMİZ İÇİN
- 19 — ÜZÜNTÜYÜ BIRAK
- 20 — AYNA
- 21 — EMEKLİ
- 22 — ÖLEN HANGİSİ
- 23 — DOSTLAR